سیرت آسان به صورت سؤال و جواب

نویسنده: مولوی یعقوب ابراهیمی

عربستان و وضعیت ناگوار آن:

سؤال اول: عرب‌ها و اخلاق شان را معرفی نمائید؟

جواب اول: عرب‌ها اخلاق و کردار شان بسیار بد شده بود، عاشق شراب و قمار بودند به قدر سنگدل و جاهل بودند که برخی دختران شان را زنده به گور می‌کردند، غارت‌گری و چپاول وظیفه‌ی‌شان بود، زن دارای هیچ مقامی نبوده و مانند بقیه کالاها و حیوانات به ارث برده می‌شد. برخی از غذاها مخصوص مردان بود و بر زنان حرام بود یک مرد می‌توانست به دلخواه خود با زنان بی‌شماری ازدواج نماید، برخی از ترس فقر و افلاس فرزندان خود را می‌کشتند.

سؤال دوم: خلاصه از قرن ششم میلادی را بیان کنید؟

جواب دوم: قرن ششم میلادی که بعثت محمدی در آن به وقوع پیوست، از بدترین ادوار تاریخ به شمار می‌رود و آینده بشریت و رشد و شکوفایی آن کاملاً تاریک و یأس‌آور بود؛ انسان از آفریدگار خود غافل شده بود.

سؤال سوم: چرا رسول اکرم ﷺ در جزیرة العرب مبعوث شدند، بیان کنید؟

جواب سوم: مشیت الهی بر این قرار گرفت که خورشید هدایت بخش جهانیان، از افق شبه جزیره‌ی عربستان که از همه نقاط عالم تاریک‌تر و نیاز آن به نور تابان هدایت بیشتر بود، طلوع نماید. پروردگار جهان عرب‌ها را برگزیده تا این دعوت را پذیرفته و آن را به دورترین نقاط جهان برسانند؛ زیرا صفحه‌ی قلوب‌شان کاملاً مصفا بود و نوشته‌های دقیق و عمیق بر آن مرقوم نبود که پاک کردنش مشکل باشد.

سؤال چهارم: شبه جزیره «عربستان» را از نظر مساحت معرفی نمائید؟

جواب چهارم: شبه جزیره‌ی عربستان از نظر مساحت بزرگ‌ترین شبه جزیره‌ی جهان به شمار می‌رود؛ به همین دلیل دانشمندان عرب مجازاً اسم جزیره را به آن اطلاق می‌نمایند این جزیره که از سه جهت با آب احاطه شده است، در جنوب غربی قاره آسیا قرار دارد. در شرق آن خلیج عربی که یونانیان آن را به نام خلیج فارس می‌نامند و در جنوب آن اقیانوس هند و در غرب آن دریای سرخ طبق نقشه‌های جدید قرار گرفته‌اند.

سؤال پنجم: مؤرخان عرب‌ها را به اعتبار قدمت به چند طبقه تقسیم نمودند، بیان دارید؟

جواب پنجم: مؤرخان عرب‌ها را به اعتبار قدمت به سه طبقه تقسیم نمودند:

الف: عرب‌های «بادیه» که قبل از اسلام از بین رفته است.

ب: عرب‌های «عاربه» یا «بنوقحطان» که بعد از عرب‌های بادیه بودند.

ج: عرب‌های «مستعربه» که از اولاد سیدنا اسماعیل بودند و در حجاز سکونت داشتند.

سؤال ششم: مؤرخان از نظر نسب عرب‌ها را به چند گروه تقسیم کردند؟

جواب ششم: مؤرخان از نظر نسب عرب‌ها را به دو گروه تقسیم کردند.

الف: «قحطانی» که نخست در یمن ساکن بودند.

ب: «عدنانی» که در منطقه‌ی حجاز زندگی می‌کردند.

سؤال هفتم: بنی‌هاشم و اخلاق بنی‌هاشم را معرفی نمائید؟

جواب هفتم: بنی‌هاشم ممتازترین سلسله‌ی «قریش» بود. در مقام اخلاق و میانه‌روی در امور، زیرکی، شفقت بر مظلومان، سخاوت و سایر خصلت‌های نیکو ممتاز بودند.

سؤال هشتم: بُت‌پرستی در مکه به کدام تاریخ شروع شد، بیان دارید؟

جواب هشتم: قریش بر دین سیدنا ابراهیم خلیل الله و جدشان سیدنا اسماعیل ذبیح الله بودند، تا این‌که فردی به نام عمرو پسر لحی ظهور کرد. او اولین کسی بود که دین حضرت اسماعیل را تغییر داد و بُت را از شام به مکه آورد و مردم را به بُت‌پرستی دعوت کرد.

حادثه‌ی فیل:

سؤال نهم: واقعه‌ی اصحاب فیل را مختصراً بیان کنید؟

جواب نهم: ابرهه استاندار یمن از طرف نجاشی پادشاه حبشه کلیسای بزرگی در صنعأ بنا کرد و نامش را «القلیس» گذاشت و تصمیم گرفت عرب‌ها را به حج آن فرا خواند، این موضوع بر عرب‌ها گران آمد تا این‌که در همین دوران مردی کنانی برای اهانت این کلیسا وارد آن شده و آنجا را با قضای حاجت کثیف کرد، ابرهه از این واقعه خشمگین شده سوگند خورد که شخصاً به خانه‌ی کعبه حمله کند و آن را با خاک یکسان سازد.

سؤال دهم: خداوند ابرهه و لشکر آن را چگونه هلاک نمود؟

جواب دهم: زمانی‌که ابرهه به خاطر نابود کردن مکه آماده شد، وقتی که به مکه نزدیک شد، در این زمان خداوند از جانب دریا گروهی از پرنده‌گان را برای نابودی آن‌ها فرستاد، هر پرنده سنگ‌هایی با خود حمل می‌کرد و این سنگ‌ها را بر بالای لشکر ابرهه ریختاندند که به هر کس اصابت می‌کرد او را هلاک می‌ساخت.

ولادت با سعادت رسول‌الله ﷺ:

سؤال یازدهم: تاریخ تولد حضرت محمد ﷺ را بیان کنید؟

جواب یازدهم: سیدنا محمد ﷺ در روز دوشنبه 12 ربیع الأول «عام الفیل» مطابق با سال 570 میلادی دنیا را به قدم خود منور نمود.

نام و نسب مبارک رسول‌الله ﷺ:

سؤال دوازدهم: نام و نسب حضرت محمد ﷺ را بیان کنید؟

جواب دوازدهم: نام مبارک‌شان محمد پسر عبدالله، پسر عبدالمطلب، پسر هاشم، پسر عبدالمناف، پسر قصی، پسر کِلاب، پسر مره، پسر کعب، پسر لؤی، پسر غالب، پسر فهر، پسر مالک، پسر نضر، پسر کنانه، پسر خزیمه، پسر مدرکه، پسر الیاس، پسر مضر، پسر نزار، پسر معد و پسر عدنان که نسب عدنان به حضرت اسماعیل پسر حضرت ابراهیم ختم می‌شود.

سؤال سیزدهم: سلسله نسب آنحضرت ﷺ را از طرف مادر گرامی شان بیان کنید؟

جواب سیزدهم: محمد بن آمنه، بنت وهب، بن عبدالمناف، بن زهر، بن کِلاب.

سؤال چهاردهم: اولین زنی که یک هفته پس از مادر به آنحضرت ﷺ شیر داد کی بود، بیان دارید؟

جواب چهاردهم: اولین زنی که بعد از مادرشان به آنحضرت ﷺ شیر داد «ثویبه» کنیز ابولهب بود. بعد از آن عبدالمطلب طبق رسم و عرف آن زمان، در جستجوی دایه و شیر دهی بر آمد و آن را به حلیمه‌ی سعدیه سپرد.

سؤال پانزدهم: وفات آمنه و عبدالمطلب در کدام تاریخ اتفاق افتاد و بعد از در گذشت «عبدالمطلب» سر پرستی پیامبرﷺ به دوش کی بود،؟

جواب پانزدهم: زمانی که پیامبرﷺ به سن شش سالگی رسید، مادرش وفات نمود و وقتی که به سن هشت سالگی رسید، پدر بزرگش را نیز از دست داد. بعد از وفات عبدالمطلب سر پرستی ایشان را ابوطالب به عهده گرفت.

اندرزها و پیام‌های درس‌های گذشته:

سؤال شانزدهم: از درس های گذشته چه درس و پندهایی می‌گیرید؟

جواب شانزدهم: درس‌ها و پندهای زیر را می‌توان از درس‌های گذشته گرفت:

1- بدون شک میلاد پیامبر ﷺ بزرگ‌ترین نعمت خداوند است برای بشریت، پس لازم است برای مسلمانان شکر این نعمت بزرگ را همیشه بنمایند؛ چنان‌که خود رسول‌اللهﷺ نیز در این روز اظهار شکر و سپاس می‌نمودند. امام مسلم در حدیث صحیح روایت می‌کند که از پیامبر ﷺدرباره‌ی روزه گرفتن شان در روز دوشنبه سؤال شد، پیامبرﷺ فرمودند: این روزی است که من در آن روز متولد شدم و در این روز وحی الهی را دریافت نمودم.

2- هرگاه دعوتگر مصلح اجتماعی و یا پیشوای یک نهضت از میان خوب‌ترین افراد ملت به پاخیزد، این نجابت در جلب توجه مردم و شنیدن و قبول حرف‌هایش مؤثرتر است.

3- دعوت‌گری که در خردسالگی درد محرومیت کشیده با مشکلات زندگی دست و پنجه نرم کرده باشد، با واژه‌های انسانیت، شرافت و نجابت بیشتر آشناست و احساسش نسبت به دیگران اعلی‌تر است و بدون شک عطوفت و رحم‌دلی در برابر یتیمان، مستمندان، محرومان و شکنجه شده گان بیشتر از او انتظار رفته و بیش از همه جانب عدل و انصاف را در برابر این گروه‌ها مراعات می‌کند و هر دعوت-گری به سرمایه‌ی هنگفتی از عواطف انسانی و نجابت نیازمند است تا آرامش مستضعفین و مستمندان را احساس کند و هر کسی نمی‌تواند این سرمایه‌ی معنوی را بیندوزد، جز آنانی که در کوچکی چون مستضعفین، یتیمان، مستمندان و مسکینان به مشکلات زندگی رو به رو بوده و با سختی‌ها دست و پنجه نرم کرده‌اند.

4- محمد شاه ارشاد در کتاب «سیرت النبی» در این مورد نوشته:

«حکمت بالغه‌ی الله متعال مقتضی آن بود که اورا در چنین شرایط سخت و دشوار تربیه کند و در کوره تجارب تلخ و شیرین، درشت و نرم، سرد و گرم بسوزاند تا گوهر وجودش پاک‌تر، خالص‌تر و عیارتر بار

آید و برای برداشت تحمل و قبول وظیفه‌ی سنگین قیادت، زعامت و رهبری بشر آماده گردد و با بهترین صورت از انجام و ایفاء آن بر آمده بتواند. اراده‌ی ازلی خداوندی به همین رفته بود که او را یتیم، فقیر، بی‌بضاعت و بی‌همه‌ی وسایل زندگی و معشیت به بار آورد تا برابر سطح زندگی و مطابق به سویه‌ی اثریت مردم آن وقت زندگی کند و امتیازی از دیگران نداشته باشد. کسی که معنی یتیمی را بداند، می‌داند چگونه با مردمش مثل یک پدر مشفق و مهربان رفتار کند و باید فقر را چشیده باشد تا با احساس و آگاهی از درد و رنج زیردستانش در حل مشکلات شان اقدام نماید.

دوران نوجوانی رسول‌اللهﷺ و اتفاقات آن زمان:

سؤال هفدهم: جنگ فجار در کدام تاریخ اتفاق افتاد، بیان کنید؟

جواب هفدهم: رسول‌اللهﷺ به سن 14 یا 15 سالگی بودند که جنگی به نام «فجار» بین قریش و قیس در گرفت. رسول اکرمﷺ نیز در این جنگ شرکت داشت و به دست عمویش تیر می‌داد.

سؤال هیجدهم: پیمان جوان مردانه(حلف الفضول) چگونه بود، بیان کنید؟

جواب هیجدهم: چون در آن زمان هرگونه ظلم رایج بود، بناءاً عده‌ای از جوانان قریش در خانه‌ی عبدالله بن جدعان جمع شدند و پیمان بستند که عموماً یکی باشند و به همراه مظلوم علیه ظالم متحد گردند. این پیمان به نام «پیمان جوان مردانه» مشهور شد، آنحضرتﷺ در این پیمان حضور داشت.

ازدواج با سیدتنا خدیجه:

سؤال نوزدهم: رسول‌اللهﷺ با خدیجه در چه سن و سالی ازدواج کرد و خدیجه را نیز معرفی نمائید؟

جواب نوزدهم: زمانی که رسول‌اللهﷺ به سن 25 سالگی رسید، با خدیجه بنت خویلد که از زنان بزرگوار «قریش» بود و از نظر عقل و اخلاق و ثروت ممتاز بود، ازدواج کرد. وی هنگام ازدواج با رسول اکرمﷺ 40 ساله بود.

سؤال بیستم: زمانی که قریش خانه‌ی کعبه را از نو بنا کردند، رسول اکرمﷺ چند ساله بودند و چه نقشی را در آن ایفا کردند؟

جواب بیستم: وقتی رسول اکرمﷺ به سن 35 سالگی رسید، قریش تصمیم گرفت خانه‌ی کعبه را تجدید بنا نمایند. زمانی که ساختمان به جایگاه «حجر الأسود» رسید، اختلاف شدید شد؛ هر قبیله می‌خواست «حجر الأسود» را در جای آن نصب نماید. در نتیجه آماده‌ی جنگ شدند. سپس قرار بر این گذاشتند که اولین کسی که وارد مسجد شود، در بین شان قضاوت کند و اولین کسی که داخل مسجد

شد، آنحضرتﷺ بود و همه راضی شدند. آنحضرتﷺ با حسن تدبیر پارچه‌ی چهارگوشه‌ای را خواست و خود شخصاً سنگ را داخل آن گذاشت، سپس فرمود: هر یک از قبیله‌ها گوشه‌ای از پارچه را بگیرند و همگی آن را بلند کنند، با این روش حکیمانه فتنه‌ی جنگ را از قریش دفع کرد.

بعثت به پیامبری و دوره‌های زندگی رسول‌اللهﷺ پس از آن:

سؤال بیست و یکم: زندگانی آنحضرتﷺ بعد از بعثت به چند دوره تقسیم می‌شود، سپس بیان دارید که دوران مکی به چند مرحله تقسیم می‌شود؟

جواب بیست و یکم: زندگانی رسول‌اللهﷺ بعد از پیامبر شدن به دو دوره تقسیم شد:

الف: دوره‌ی مکی که **13** سال بود. ب: دوره‌ی مدنی که **10** سال بود.

دوره‌ی مکی به سه مرحله تقسیم می‌شود:

الف: مرحله‌ی دعوت پنهانی به مدت سه سال بود.

ب: مرحله‌ی دعوت آشکارا در میان مردم مکه.

ج: دعوت در خارج از مکه.

سؤال بیست و دوم: چگونگی بعثت و تاریخ بعثت را بیان دارید؟

جواب بیست و دوم: سن رسول‌اللهﷺ به **40** سال نزدیک شد، در این دوران خلوت‌گزینی و گوشه-گیری برای شان دوست داشتنی شده بود؛ آب و آرد را برمی‌داشتند و راهی غار «حراء» در جبل نور می-شدند، در آنجا طبق روش دین ابراهیم و فطرت سالم عبادت و دعا می‌کردند، در همین زمان و مکان مبعوث به پیامبری شدند.

سؤال بیست و سوم: اولین آیاتی که به پیامبرﷺ نازل شد، کدام آیات بود و زمان انقطاع وحی چند وقت بود بیان کنید؟

جواب بیست و سوم: اولین آیاتی که بر رسول‌اللهﷺ نازل شد، پنج آیه از اول سوره‌ی علق بود و در زمان انقطاع وحی اختلاف است، برخی:**3** سال و برخی:**2** سال و برخی: **6** ماه گفته‌اند.

سؤال بیست و چهارم: اولین آیات که بعد از انقطاع وحی نازل شد، کدام آیات بود؟

جواب بیست و چهارم: آیات سوره‌ی مدثر بود.

سؤال بیست و پنجم: زمانی که پیامبرﷺ برگشت در خانه‌ی کی رفت و از آنجا به کجا برده شد؟

جواب بیست و پنجم: زمانی که پیامبرﷺ از غار «حراء» برگشت، به خانه‌ی خدیجه رفت و خدیجه پیامبرﷺ را نزد ورقه بن نوفل برد، ورقه به پیامبرﷺ گفت: قسم به ذاتی که جانم در دست اوست! به نزد تو همان ناموس اکبر آمده که به نزد موسی آمده بود.

اولین مسلمانان:

سؤال بیست و ششم: اولین کسانی که مشرف به اسلام شدند را نام ببرید؟

جواب بیست و ششم: از زن‌ها خدیجه ، از مردها ابوبکر صدیق ﷺ، از اطفال علی‌ﷺ و از برده‌های آزاد شده زید بن حارثه‌ﷺ.

سؤال بیست و هفتم: چند تن از بزرگان قریش که به دعوت ابوبکرصدیق ﷺ مشرف به دین اسلام شدند را بیان کنید؟

جواب بیست و هفتم: حضرات عثمان بن عفان، زُبیر بن العوام، عبدالرحمن بن عوف، سعد بن ابی وقاص و طلحه بن عبیدالله .

دعوت خفیه و علنی:

سؤال بیست و هشتم: دعوت پنهانی چند سال بود و اولین آیه که پیامبرﷺ را امر به دعوت آشکارا می‌کند، بیان کنید؟

جواب بیست و هشتم: دعوت پنهانی سه سال بود و اولین آیه که پیامبرﷺ را امر به دعوت آشکارا می‌کند ﴿وَأَنذِرۡ عَشِيرَتَكَ ٱلۡأَقۡرَبِينَ ٢١٤﴾ می‌باشد.

ابوطالب حامی رسول‌اللهﷺ:

سؤال بیست و نهم: جبهه گیری مخالفان و دفاع کردن ابوطالب از رسول‌اللهﷺ چگونه بود؟

جواب بیست و نهم: زمانی که پیامبر ﷺ معبودان آن‌ها را مورد نکوهش قرار داد، آنان به دشمنی کمربستند، اما ابوطالب از آنحضرتﷺ دفاع نمود و رسول‌اللهﷺ به دعوت خود ادامه داد.

سؤال سی‌ام: زمانی که ابوطالب به رسول‌اللهﷺ گفت: برادرزاده‌ی عزیز! مردم نزد من آمدند که برادرزاده‌ی خود را بازدار، بر من و خودت ترحم کن، پیامبرﷺ در جواب ابوطالب چه گفت؟

جواب سی‌ام: پیامبرﷺ به جواب ابوطالب گفت: عموجان قسم به الله متعال! اگر خورشید را در دست راست من و ماه را در دست چپم بگذارید مشروط بر این که دست از این کار «دعوت» بکشم، هرگز این کار را ترک نخواهم کرد.

گوشه‌ای از تکالیف مسلمانان به خاطر اسلام:

سؤال سی و یکم: حضرت بلالؓ چگونه عذاب می‌شد، بیان کنید؟

جواب سی و یکم: بلال حبشی را آقای او «امیه بن خلف» در گرمای سخت بیرون برده بر پشت می‌خواباند و دستور می‌داد تا سنگ بزرگ و داغی بر سینه‌اش بگذارند و به او می‌گفت: باید به همین صورت جان بسپاری و یا از اعتقاد به محمد برگردی.

سؤال سی و دوم: مردم قریش عمار و پدر و مادرش را چگونه عذاب می‌کردند؟

جواب سی و دوم: آنها عمار و پدر و مادرش را، در موقع گرمای سخت و شدید ظهر به بیرون می‌بردند و در آن گرمای سوزان مکه عذاب می‌دادند و لت و کوب می‌کردند. آنحضرتﷺ بر آنان گذر می‌کرد و می‌گفت: ای آل یاسر! صبر داشته باشید، وعده‌گاه شما بهشت است.

سؤال سی و سوم: پیامبرﷺ را قریش چگونه آزار و اذیت می‌کردند؟

جواب سی و سوم: آنان بی‌عقل‌های خود را علیه رسول‌اللهﷺ تحریک می‌نمودند تا رسول‌اللهﷺ را مورد آزار و اذیت قرار دهند و آنحضرتﷺ را رو در رو تکذیب کرده به ساحری و شاعری متهم نمودند و به کهانت و جنون نسبتش دادند.

سؤال سی و چهارم: به چه زمانی آیه‌ی «یا أیها المدثر، قم فأنذر» نازل شد؟

جواب سی و چهارم: روزی رسول اکرمﷺ از خانه بیرون آمد، هرکس که آنحضرت را می‌دید به او دروغ‌گو می‌گفت و اذیتش می‌کرد. آنحضرتﷺ به خانه‌اش برگشت و از شدت ناراحتی چادری بر خود پیچید و دراز کشید، در همین دوران الله(ج) این آیه را نازل کرد.

برخوردهای گستاخانه‌ی مشرکین با رسول‌الله ﷺ:

سؤال سی و پنجم: خلاصه‌ای از برخورد مشرکان با رسول‌الله ﷺ را بنویسید؟

جواب سی و پنجم: روزی مشرکین قریش با اتفاق هم بر آنحضرت ﷺ حمله کردند، یکی از آنان اطراف لباس رسول‌الله ﷺ را گرفت و به قصد خفه‌کردن، گلوی آنحضرت ﷺ را محکم فشرد، ابوبکر رضی الله عنه گفت: آیا مردی را صرفاً به این اتهام می‌کشید که می‌گوید پروردگارم الله است.

سؤال سی و ششم: اسم‌های کسانی که همیشه پیامبر ﷺ را اذیت می‌کردند، بیان کنید؟

جواب سی و ششم: کسانی که همیشه پیامبر ﷺ را اذیت می‌کردند:ابوجهل، عقبه بن ابی معیط، ابولهب، عاص بن وائل، اسود بن عبد یغوث، اسود بن عبدالمطلب، ولید بن مغیره و نضر بن حارث.

سؤال سی و هفتم: پیشنهاد عتبه بن ربیعه به رسول‌الله ﷺ چه بود، بیان دارید؟

جواب سی و هفتم: پیشنهاد عتبه این بود که اگر می‌خواهی به وسیله‌ی آن چیزی که آوردی مالی جمع کنی ما برای شما مال جمع می‌کنیم، اگر هدف شما رسیدن به سرداری است، پس شما را سردار خود قرار می‌دهیم، اگر هر خواهش دارید برآورده می‌کنیم، شما از این گفته خود دست بردارید.

هجرت مسلمانان به سوی حبشه:

سؤال سی و هشتم: علت هجرت مسلمانان به سوی حبشه چه بود و در سال چندم بعثت صورت گرفت و تعداد هجرت کنندگان چند نفر بود؟

جواب سی و هشتم: وقتی آنحضرت ﷺ دید که نمی‌توانند جلو شکنجه‌های کفار را بگیرند، فرمودند: بهتر است که به سرزمین حبشه هجرت کنید؛ زیرا آنجا پادشاهی وجود دارد که نمی‌گذارد به کسی ظلم شود و تعداد مسلمانان که به 83 نفر می‌رسید، به سال پنجم بعثت صورت گرفت.

سؤال سی و نهم: اسلام آوردن حضرت حمزه و حضرت عمر رضی الله عنهما در وضعیت مسلمانان چه اثر گذاشت و در چه زمانی اسلام آوردند بیان کنید؟

جواب سی و نهم: اسلام آوردن این دو تن از قهرمانان قریش دل‌های مشرکین را به لرزه درآورده بود که در ذی الحجه سال ششم بعثت صورت گرفت. وقتی که عمر رضی الله عنه کلمه‌ی شهادت را بر زبان جاری ساخت، رسول اکرم ﷺ با صدای بلند تکبیر گفت و حاضرین چنان الله اکبر گفتند که مردم در مسجدالحرام شنیدند.

شعب ابی‌طالب:

سؤال چهلم: خلاصه‌ای از تحریم اقتصادی را بیان دارید؟

جواب چهلم: مشرکین قریش تصمیم گرفتند که علیه بنی‌هاشم با هم‌پیمان ببندند که هیچگونه پیوند زناشویی برقرار نکند و به آن‌ها چیزی نفروخته و از آن‌ها چیزی خریداری ننمایند، قریش این پیمان را بر روی کاغذی نوشت و آن را به داخل کعبه آویزان کردند.

سؤال چهل و یکم: وقتی تحریم اقتصادی قطعی شد بنی‌هاشم به کجا پناه بردند، بیان کنید؟

جواب چهل و یکم: به دره‌ای که در میان کوه‌های مکه قرار داشت و به «شعب ابی طالب» معروف بود، نقل مکان کردند. این واقعه در ماه محرم سال هفتم بعثت اتفاق افتاد، شدت فشار چنان بود که اقدام به خوردن برگ‌های درختان کردند و ناله و فریاد کودکان از شدت گرسنگی از دور شنیده می‌شد. این وضعیت تا سه سال طول کشید و هر چیز پنهانی می‌رسید.

سؤال چهل و دوم: ابوطالب و خدیجه در کدام سال وفات کردند و این سال به نام چه یاد می‌شود؟

جواب چهل و دوم: وفات ابوطالب و خدیجه در سال دهم بعثت شد، این سال را «عام الحزن» نام نهادند؛ یعنی سال غم و اندوه. خدیجه در هنگام وفات 65 ساله بود.

سفر رسول‌الله ﷺ به طایف:

سؤال چهل و سوم: سفر رسول‌الله ﷺ به طرف طائف در چه زمانی بود و مردم طائف چه عکس العمل نشان دادند، بیان دارید؟

جواب چهل و سوم: وقتی اذیت و آزار قریش شدت گرفت آنحضرت ﷺ به همراه غلام آزاد شده‌اش(زید بن حارثه) به قصد دعوت مردم به طائف تشریف بردند، سفر طائف در سال دهم بعثت صورت گرفت. ایشان نخست به ملاقات چند تن از سرداران طائف رفت و آن‌ها را به اسلام دعوت کرد، اما آن‌ها نه تنها دعوت پیامبر ﷺ را قبول نکردند، بلکه آنحضرت ﷺ را مورد استهزاء قرار دادند و بچه‌ها و بردگان خود را به اذیت آنحضرت ﷺ امر نمودند؛ به طوری که همگی رسول اکرم ﷺ را با دشنام و پرتاب سنگ بدرقه کردند.

سؤال چهل و چهارم: وقتی که کفار رسول‌اللهﷺ را از طائف بیرون کردند ایشانﷺ چه دعا کردند؟

جواب چهل و چهارم: وقتی که مردم طائف پیامبرﷺ را بیرون کردند، اینجا بود که پیامبرﷺ سخت دل آزرده شد و زبان به دعا گشود و چنین دعا کرد: «بارالها ای مهربان‌ترین مهربانان! من از ضعف و ناتوانی و کوتاهی خود در نزد مردم به تو شکایت می‌آورم، تویی پروردگار مستضعفان و تویی پرورد گارم، پس مرا به چه کسی می‌سپاری، اگر این ناشی از خشم تو بر من نباشد باکی ندارم». پس از این دعا خداوند متعال فرشته کوه‌ها را فرستاد، فرشته از آنحضرتﷺ اجازه خواست دو کوهی را که طائف وسط آن دو قرار گرفته به هم بچسباند تا همه نابود گردند، اما رسول‌اللهﷺ فرمودند: نخیر امیدوارم که نسل‌های آینده‌ی این‌ها کسانی شوند که خدای واحد را پرستش کنند و با وی احدی را شریک نسازند.

اسراء و معراج:

سؤال چهل و پنجم: اسراء و معراج در کدام سال بعثت صورت گرفت و از کجا به کجا برده شد؟

جواب چهل و پنجم: پس از جریان طائف (سال 11 یا 12 یا 13 بعثت) واقعه‌ی اسراء و معراج تحقق یافت، رسول اکرمﷺ از مسجد الحرام به مسجد الاقصی برده شد و از آنجا به آسمان‌ها منتقل شد و سدرة المنتهی را دید و در آنجا 50 وقت نماز در شبانه روز بر امت فرض شد که به 5 وقت تخفیف یافت.

بیعت عقبه:

سؤال چهل و ششم: در بیعت عقبه اولی تعداد بیعت کنندگان چند نفر بود و پیامبرﷺ همراه شان چه کسی را به مدینه فرستاد؟

جواب چهل و ششم: بیعت عقبه اولی در موسم حج سال 12 بعثت دوازده نفر از انصار نزدیک عقبه اولی (منی) با رسول‌اللهﷺ ملاقات کرده و با او بیعت نمودند، پیامبرﷺ مصعب بن عمیرؓ را همراه آنان به مدینه اعزام نمود تا این‌که مردم را تعلیم قران کریم بدهد و آن‌ها را به اسلام دعوت کند.

سؤال چهل و هفتم: بیعت عقبه دوم در کدام سال شد و تعداد بیعت کنندگان چند نفر بود و مواد بیعت چه بود بیان کنید؟

جواب چهل و هفتم: بیعت عقبه دوم در موسم حج سال 13 بعثت بود و هفتاد و سه نفر مرد و زن از مسلمانان یثرب همراه مصعب بن عمیرؓ برای ادای مناسک حج به مکه آمده با رسول‌اللهﷺ دیدار و بر امور آتی بیعت کردند، مواد بیعت و پیمان نامه قرار ذیل است:

1- شنیدن و فرمان بردن در هنگام نشاط و افسردگی.

2- بذل مال در راه خدا در تنگ‌دستی و توانگری.
3- امر به معروف و نهی از منکر.
4- قیام در راه خدا و نترسیدن از سرزنش ملامت‌گران.
5- یاری دادن رسول‌الله و دفاع کردن از او در صورتی که نزد شان آید.

هجرت به سوی مدینه:

سؤال چهل و هشتم: دستور هجرت برای مؤمنین چه وقت داده شد، بیان کنید؟

جواب چهل و هشتم: بعد از بیعت عقبه دوم پیامبرﷺ به تمام مسلمانان مکه دستور داد که به مدینه هجرت کنند، بعداً مسلمانان گروه گروه به سوی مدینه هجرت نمودند، به جز حضرت ابوبکر و حضرت علی و عده‌ای از مسلمانان معذور و خود آنحضرتﷺ که منتظر اجازه‌ی هجرت بودند.

سؤال چهل و نهم: آخرین توطئه قریش علیه پیامبرﷺ چه بود، بیان دارید؟

جواب چهل و نهم: وقتی قریش دیدند که پیامبرﷺ در مدینه دارای اصحاب و انصار شده و از هجرت پیامبرﷺ بیمناک شدند، در «دارالندوة» تشکیل جلسه دادند، نظریات متعددی عنوان گردید. آخرین نظری که مورد تصویب واقع شد این بود که از هر قبیله‌ای یک جوان توانا و نیرومند به پاخیزد و همگی یک‌باره به رسول‌اللهﷺ تهاجم آورند و با یک ضربه کارش را تمام کنند، بدین طریق خون او بین تمام قبایل تقسیم می‌شود و بنی عبدمناف نمی‌تواند با تمام اقوام بجنگد.

سؤال پنجاهم: وقتی که رسول‌اللهﷺ از خانه‌ی خود خارج شد کدام آیه را تلاوت نمود، بیان کنید؟

جواب پنجاهم: مردان مسلح قریش در خانه‌ی پیامبر گرد آمده و آماده‌ی حمله شدند، رسول‌اللهﷺ بیرون آمد و مشتی خاک از زمین برداشت و به سوی آن‌ها پاشید و سوره‌ی «یس» را از اول تا «فأغشیناهم فهم لایبصرون» تلاوت کرد و از پیش چشمان شان گذشت و هیچ کس ایشان را ندید.

سؤال پنجاه و یکم: وقتی که رسول‌اللهﷺ از مکه بیرون شدند، همراه شان کی بود و به کجا پناه بردند و کی به آن‌ها غذا آماده می‌کرد؟

جواب پنجاه و یکم: وقتی که رسول‌اللهﷺ به نیت هجرت از مکه بیرون شدند، همرای شان حضرت ابوبکر صدیقؓ بود و سه شب در غار ثور بودند و دختر حضرت ابوبکرؓ به نام «اسماء» به آن‌ها غذا می‌رساند.

سؤال پنجاه و دوم: امدادهای غیبی پروردگار در غار ثور چه بود، بیان کنید؟

سؤال پنجاه و دوم: وقتی که رسول‌اللهﷺ و ابوبکر صدیقؓ هر دو داخل غار شدند در این اثنا خداوند متعال عنکبوت را فرستاد تا میان غار و درختی که جلوی غار بود تار بتند و رسول‌اللهﷺ و ابوبکرؓ را استتار کند و به دو کبوتر وحشی الهام کرد بیایند میان عنکبوت و درخت بنشینند. وقتی مشرکین دیدند که بر در غار عنکبوت تار افکنده، خیال کردند آن‌جا کسی وجود ندارد و همه بازگشتند.

سؤال پنجاه و سوم: وقتی که حضرت محمدﷺ وارد مدینهٔ منوره شد، مردم مدینه از پیامبرﷺ چگونه استقبال نمودند، خلاصه‌ی آن را بیان کنید؟

جواب پنجاه و سوم: وقتی که حضرت رسول اکرمﷺ و ابوبکر صدیقؓ وارد مدینه شدند، همه‌ی مردم -اعم از بزرگ و کوچک- در حالی از خانه‌های شان بیرون می‌آمدند که چنین می‌گفتند: الله اکبر رسول‌اللهﷺ تشریف آوردند، الله اکبر رسول‌اللهﷺ آمدند.

سؤال پنجاه و چهارم: زمانی که پیامبرﷺ وارد مدینه شدند، دختران کوچک انصار کدام شعر را می-سرودند، بیان کنید؟

جواب پنجاه و چهارم: «طلع البدر علینا، من ثنیات الوداع، وجب الشکر علینا، ما دعا لله داع، أیها المبعوث فینا، جئت بالأمر المطاع، جئت شرفت المدینه، مرحبا یا خیر داع».

سؤال پنجاه و پنجم: هنگامی که رسول‌اللهﷺ وارد مدینه شدند، ساکنان مدینه چند گروه بودند؟

جواب پنجاه و پنجم: زمانی که پیامبرﷺ به شهر مدینه تشریف آوردند، ساکنان مدینه سه گروه بودند. الف: یاران رسول‌اللهﷺ :1- انصار که ساکن اصلی مدینه و از قبائل اوس و خزرج بودند. 2- مسلمانان مهاجر که همه چیز خود را به خاطر خداوند ترک کرده به مدینه آمده بودند.

ب: مشرکین که از خود مدینه بودند.

ج: یهود (بنی قنیقاع و بنی نضیر) که هم پیمانان خزرج بودند و «بنی قریظه» که هم پیمانان اوس بودند.

ورود به مدینه و کارهای مهم آنحضرتﷺ:

سؤال پنجاه و ششم: در چه زمانی رسول‌اللهﷺ وارد مدینه شدند و در خانه کی اقامت نمودند و چه کارهای را انجام نمودند؟

جواب پنجاه و ششم: رسول‌اللهﷺ روز جمعه 12 ربیع الأول سال یکم هجری مطابق 27 سپتامبر 622 میلادی وارد شهر مدینه شدند و در خانه‌ی ابوایوب انصاریؓ اقامت گزیدند و اولین کاری را که انجام دادند، ساخت مسجد نبوی بود.

سؤال پنجاه و هفتم: اذان چه وقت مشروع شد و مسئولیت اذان به کی سپرده شد، بیان کنید؟

جواب پنجاه و هفتم: وقتی پیامبرﷺ در مدینه احساس آرامش نمود، آنحضرتﷺ خواست تا به طریقی وقت نماز برای مردم اعلام شود، اما روش رایج نصارا و یهود را که زدن زنگ یا روشن کردن آتش بود، دوست نداشت؛ در همین موقع بود که خداوند متعال مسلمانان را با گفتن اذان مشرف نمود و روش آن را در خواب به برخی از صحابه# نشان داد. رسول‌اللهﷺ این روش را قبول نمود و برای مسلمانان مشروع قرار داد و مسئولیت اذان به حضرت بلال بن رباح حبشیؓ سپرده شد.

سؤال پنجاه و هشتم: پیامبرﷺ میان مهاجرین و انصار چگونه پیوند برادری برقرار نمود، بیان دارید؟

جواب پنجاه و هشتم: رسول‌اللهﷺ میان مهاجرین و انصار پیوند برادری برقرار نمود، مردم انصار به مهاجرین درباره‌ی خانه، وسایل، اموال، زمین‌ها و حیوانات خود اختیار می‌دادند و گاهی انصاری به مهاجر می‌گفت: نصف مال من از آن شماست.

اجازه‌ی جنگ با کفار:

سؤال پنجاه و نهم: در چه وقت اجازه‌ی جنگ و جهاد برای مسلمانان داده شد، بیان دارید؟

جواب پنجاه و نهم: وقتی مسلمانان قوت یافتند، خداوند متعال به ایشان اجازه‌ی جنگ و جهاد را داد، اما جنگ برای‌شان فرضی نبود، فقط این یک رخصت بود و بعداً فرض شد.

سؤال شصتم: در چه تاریخ روزه فرض شد، بیان کنید؟

جواب شصتم: وقتی عقیده‌ی اسلامی در دل‌های مسلمانان رایج شد، آن‌گاه خداوند متعال در سال دوم هجرت روزه را فرض قرار داد.

غزوات و سرایا:

سؤال شصت و یکم: غزوات و سریه‌ها از چه زمانی مشروع شد و فرق در بین غزوه و سریه چیست؟

جواب شصت و یکم: بعد از هجرت سلسله‌ی جهاد و غزوات و سریه شروع شد که در برخی از آن‌ها خود رسول‌الله ﷺ به نفس نفیس خود تشریف می‌بردند و در برخی نیز لشکر را به سرکردگی صحابه مخصوص می‌فرستادند که در اصطلاح مؤرخین به قسم اول غزوه و به قسم دوم سریه می‌گویند.

سؤال شصت و دوم: تعداد غزوات و سریه‌ها چند تا است بیان کنید؟

جواب شصت و دوم: اگرچه به تعداد غزوات و سرایا اختلاف است، اما به گفته‌ی مفتی محمد تقی عثمانی تعداد غزوات 23 و تعداد سرایا 43 است و در برخی از کتاب‌های سیرت بیشتر از 23 غزوه و 43 سریه ذکر شده است.

سرایای سال اول هجری:

سؤال شصت و سوم: سریه‌های که در سال اول هجری شده، بیان کنید؟

جواب شصت و سوم: اول سریه‌ی حمزه بن عبدالمطلب؛ رسول خدا ﷺ حمزه بن عبدالمطلب را مأموریت داد تا با سی تن از مهاجرین بر کاروان تجاری که ابوجهل با سه صد تن از مردم مکه در آن بود و از شام بازمی‌گشت هجوم آورند.

سؤال شصت و چهارم: سریه‌ی دیگری که در سال اول هجری رخ داد، به نام چه بود و تعداد شان چند تا بود، بیان کنید؟

جواب شصت و چهارم: سریه‌ی دیگر که در سال اول هجری رخ داد، به نام سریه‌ی عبده بن حارث و نام دیگر آن سریه‌ی رابغ است و تعداد شان 60 تا بود.

سؤال شصت و پنجم: سریه‌ی خرار در کدام سال واقع شد، بیان دارید؟

جواب شصت و پنجم: سریه‌ی خرار در سال اول هجرت رخ داد؛ پیامبر ﷺ سعد بن ابی وقاص را همراه 20 تن برای حمله به کاروان قریش فرستاد، به او فرمان داد که از منطقه‌ی خرار پیش‌تر نروند.

غزوه الأبواء (ودان):

سؤال شصت و ششم: غزوة الأبواء یا ودان در کدام سال رخ داد و تعداد مجاهدین چند تن بود؟

جواب شصت و ششم: غزوه‌ی الأبواء یا ودان در صفر سال دوم هجری رخ داد؛ رسول‌اللهﷺ همرای 70 تن از مجاهدین برای هجوم بر کاروان قریش از مدینه خارج شد تا این که به منطقه‌ی «ودان» رسید. این اولین غزوه‌ی پیامبرﷺ بود و 15 روز از مدینه غائب بودند.

غزوه‌ی بواط:

سؤال شصت و هفتم: دومین غزوه در تاریخ اسلام کدام غزوه بود و در کدام تاریخ واقع شده و تعداد مجاهدین چند تا بود؟

جواب شصت و هفتم: دومین غزوه پس از غزوه‌ی الأبواء غزوه‌ی «بواط» است. در ربیع الاول سال دوم هجری رخ داد، پیامبرﷺ با 200 صحابه به هدف حمله به کاروان قریش که «امیه بن خلف» با 100 تن از قریش در آن بودند، به بواط رسید، اما جنگ درنگرفت.

غزوه‌ی صفوان:

سؤال شصت و هشتم: غزوه‌ی «صفوان» در کدام سال رخ داد و سبب آن چی بود، بیان کنید؟

جواب شصت و هشتم: غزوه‌ی صفوان در ربیع الاول سال دوم هجری رخ داد، سبب آن این بود که «کرز بن جابر فهری» با گروه کوچک از مشرکین بر گله‌های مدینه یورش برده آن‌ها را غارت نمودند. رسول‌اللهﷺ به 70 تن از یاران خویش در تعقیب آن‌ها بر آمدند تا وادی صفوان بدر رفت، اما به «کرز» و همراهانش دست نیافت.

سؤال شصت و نهم: غزوه‌ی ذوالعشیرة در کدام سال به وقوع پیوست و تعداد مجاهدین چه تعداد بود؟

جواب شصت و نهم: غزوه‌ی ذوالعشیرة در سال دوم هجری رخ داد و تعداد مجاهدین همراه رسول-اللهﷺ 150 یا 200 تن بود و ذوالعشیرة نام مکان است.

سؤال هفتادم: سریه‌ی نخلة در چه سالی رخ داد و تعداد مجاهدین چند تا و به رهبری کی بود؟

جواب هفتادم: سریه‌ی نخله در سال دوم هجری رخ داد و تعداد مجاهدین در این سریه 12 تن بود به سر کردگی عبدالله بن جحشؓ.

غزوه‌ی بدر:

سؤال هفتاد و یکم: بدر را معرفی نمایید؟

جواب هفتاد و یکم: بدر نام مکانی هست به سر راه مکه و مدینه و شام که عرب هر سال برای خرید و فروش و مفاخره در آنجا گرد می‌آمدند، فاصله‌ی آن از مدینه 145 کیلومتر و در جنوب آن واقع است.

سؤال هفتاد و دوم: تعداد مجاهدین و تاریخ غزوه‌ی بدر و هدف مجاهدین در این غزوه چی بود؟

جواب هفتاد و دوم: پیامبرﷺ در 8 یا 12 رمضان سال دوم هجری با 313 مرد که 82 تن از مهاجرین 61 تن از اوس و 170 تن از خزرج بودند که برای تصرف قافله‌ی «ابوسفیان» از مدینه خارج شدند.

سؤال هفتاد و سوم: قافله‌ی مشرکین مکه به سر کردگی ابوسفیان از کجا به کجا می‌رفت و چه تعداد شتر و اموال به همراه داشت؟

جواب هفتاد و سوم: قافله‌ی مشرکین مکه به سر کردگی ابوسفیان از شام به طرف مکه در حرکت بودند و مشتمل بود به یک هزار شتر و مبلغ 50000 دینار.

سؤال هفتاد و چهارم: قافله چگونه خود را خلاص نمود و به جای آن چه کسانی ایستادگی نمودند؟

جواب هفتاد و چهارم: زمانی که ابوسفیان از حرکت پیامبرﷺ باخبر شد، راه دیگر را انتخاب نمود و مردم قریش را از هدف پیامبرﷺ باخبر ساخت و مردم قریش به عوض قافله در بدر حاضر شدند.

سؤال هفتاد و پنجم: غزوه‌ی بدر در چه تاریخی به وقوع پیوست و تعداد هر دو گروه چند تا بود؟

جواب هفتاد و پنجم: غزوه‌ی بدر در سال دوم هجری به وقوع پیوست و تعداد مسلمانان در این غزوه 313، نفر دو رأس اسب و 70 شتر بود و تعداد مشرکین در این جنگ 1000 نفر بود و 100 رأس اسب و ششصد زره و شتران زیادی داشتند.

سؤال هفتاد و ششم: تعداد کشته شدگان غزوه‌ی بدر را بیان کنید؟

جواب هفتاد و ششم: 14 تن از مسلمانان -6 تن از مهاجرین و 8 تن از انصار- به شهادت رسیدند.

سؤال هفتاد و هفتم: تعداد کشته شدگان کفار را در جنگ بدر بیان کنید؟

جواب هفتاد و هفتم: مشرکین خسارت‌های کمر شکن دیدند، 70 تن از آنان کشته شدند و 70 تن اسیر شدند که بیشتر آنان رهبران و بزرگان قریش بودند.

غزوه‌ی بنی سلیم:

سؤال هفتاد و هشتم: غزوه‌ی بنی سلیم در کدام تاریخ به وقوع پیوست و تعداد مجاهدین چند تن بود، بیان دارید؟

جواب هفتاد و هشتم: غزوه‌ی بنی سلیم در سال دوم هجری واقع شد و تعداد مجاهدین در این غزوه دو صد سواره بود، زمانی که مسلمانان خود را به اقامت‌گاه شان رساندند. بنی سلیم گریختند و 500 شتر به دست مسلمین افتاد.

غزوه‌ی بنی قینقاع:

سؤال هفتاد و نهم: خلاصه‌ی غزوه بنی‌قینقاع را بیان کنید؟

جواب هفتاد و نهم: پیامبرﷺ در سال دوم هجری با لشکر خود رهسپار منطقه‌ی بنی‌قینقاع گردید و آنان با مشاهده‌ی لشکر اسلام به دژهای خویش متحصن گردیدند، پیامبرﷺ به شدت آنان را در محاصره گرفت و این محاصره 15 روز طول کشید و در نهایت امر پیامبرﷺ آنان را به شفاعت عبدالله بن ابی بخشید مشروط به این که مدینه را ترک گویند و آنان چنین کردند و به اذرعات شام رفتند. اموال شان مصادره و در بین مسلمین تقسیم شد.

سؤال هشتادم: چه کسی از بنی‌قینقاع اول‌تر از همه دشمنی خود را با مسلمانان آشکار ساخت و چه کسی او را کشت، بیان کنید؟

جواب هشتادم: اولین کسی که دشمنی خود را آشکار کرد، کعب بن اشرف بود و توسط محمد بن مسلمه انصاریﷺ کشته شد.

غزوه‌ی سویق:

سؤال هشتاد و یکم: خلاصه‌ای از غزوه سویق را بیان کنید؟

جواب هشتاد و یکم: پس از جنگ بدر ابوسفیان نذر کرده بود تا با محمد نجنگیده آب جنابت بر سرش ریخته نشود؛ از این رو برای عمل به سوگند خویش 200 سوار از مکه بیرون آمد، در کنار کوهی به نام «ثیب» که تقریباً در دو میلی مدینه قرار دارد فرود آمد، اما جرأت نکرد آشکارا به مدینه یورش آورد، اما دو نفر انصار از منطقه‌ی «عریض» به شهادت رسانند و به سوی مکه گریختند. پیامبرﷺ تا منطقه‌ی «قرقرة الکدر» آن‌ها را تعقیب کردند، اما آن‌ها رفته بودند و برای این که بارشان سبک شود «سویق» بسیاری که توشه راه‌شان بود، در راه انداختند از این جهت این غزوه به نام غزوه‌ی سویق مسمی گشت.

غزوه‌ی ذی آمر:

سؤال هشتاد و دوم: غزوه‌ی ذی آمر را به طور خلاصه تعریف کنید؟

جواب هشتاد و دوم: غزوه‌ی ذی آمر در محرم سال سوم هجری اتفاق افتاد؛ پیامبرﷺ همراه چهار صد و پنجاه جنگجو از سواره و پیاده از شهر خارج شد، برای سرکوبی «بنی ثعلب» که قصد هجوم بر مدینه را داشتند تا محل تجمع شان(چشمه‌ی ذی آمر) پیش رفت. تقریباً تمام ماه صفر سال سوم را آنجا اقامت کرد.

غزوه‌ی بحران:

سؤال هشتاد و سوم: غزوه‌ی بحران در کدام سال شد و تعداد مجاهدین چند تن بود، بیان کنید؟

جواب هشتاد و سوم: پیامبرﷺ همراه 300 جنگجو در ربیع الآخر سال سوم هجری تا منطقه‌ی «بحران» که نام معدنی است در حجاز، پیامبرﷺ ربیع الآخر و جمادی الاولی را در آن‌جا گذراند و بدون درگیری به مدینه بازگشت.

سؤال هشتاد و چهارم: خلاصه‌ای از سریه‌ی زید بن حارثهؓ را بیان دارید؟

جواب هشتاد و چهارم: در سال سوم هجری زید بن حارثهؓ همراه 10 سوارکار بر کاروان قریش که به طرف شام در حال حرکت بود، حمله نمودند و کاروان به تصرف مسلمانان درآمد.

غزوه‌ی احد:

سؤال هشتاد و پنجم: در اُحد تعداد لشکر هر دو گروه چند تا بود و چه مقداری امکانات داشتند، در ضمن تاریخ آن را بیان کنید؟

جواب هشتاد و پنجم: در غزوه‌ی احد سال سوم هجری قریش با لشکر متشکل از سه هزار جوان با تمام ساز و برگ جنگی به طرف مدینه راه افتادن که دارای 700 زره و 100 اسب سوار و 3 هزار شتر بودند، اما تعداد لشکر پیامبرﷺ یک هزار نفر بود که عبدالله بن ابی منافق با 300 تن از وسط راه برگشت و مسلمانان 700 تن باقی ماندند.

سؤال هشتاد و ششم: تعداد کشته شدگان جنگ احد چند تا بود و فرمانده‌ی تیراندازان کی بود؟

جواب هشتاد و ششم: تعداد کشته شدگان از مسلمانان 70 تن بودند و تعداد کشته شدگان از مشرکین 22 تن بودند و فرمانده‌ی تیراندازان عبدالله بن جبیر دوسیﷺ بود که پیامبرﷺ او را به جبل رمات مستقر کرده بودند تا از لشکر حراست کنند.

سؤال هشتاد و هفتم: در غزوه‌ی احد فرمانده‌ی کل کفار کی بود و رهبر سواران‌شان کی بود و تعداد زنان کفار که به جنگ شرکت کردند را بیان کنید؟

جواب هشتاد و هفتم: در غزوه‌ی احد فرمانده‌ی کل کفار ابوسفیان بن حرب بود و رهبر سواران از کفار خالد بن ولیدﷺ با معاونت عکرمهﷺ پسر ابوجهل بود و تعداد زنانی که از کفار شرکت نمودند به شمول هند بنت عتبه زن ابوسفیان، 15 تن بودند.

سؤال هشتاد و هشتم: در غزوه‌ی احد دندان پیامبرﷺ را کی شکست و حضرت حمزه ﷺرا کی شهید کرد، بیان کنید؟

جواب هشتاد و هشتم: عتبه بن ابی وقاص همراه سنگ دندان رباعی پیامبرﷺ را شکست و حضرت حمزهﷺ را وحشی بن حرب غلام جبیر بن مطعم به شهادت رساند.

سؤال هشتاد و نهم: سخت‌ترین لحظات زندگی پیامبرﷺ در غزوه‌ی احد چگونه بود، بیان کنید؟

جواب هشتاد و نهم: وقتی که لشکر اسلام در حلقه‌ی محاصره قرار گرفت، آتش جنگ پیرامون پیامبرﷺ و نُه تن از یارانش که هفت تن انصاری و دو تن مهاجر بودند بر افروخته شد، در مدت اندکی هفت یار انصاری‌اش به شهادت رسیدند که آخرین شان عماره بن یزید بن سکنﷺ بود و تنها دو یار مهاجرش باقی ماندند که حملات دشمن را دفع می‌کردند، آن دو عبارت بودند از: طلحه بن عبیدالله و سعد بن ابی وقاص کفار حملات خویش را ادامه دادند به طمع این که پیامبرﷺ را به شهادت برسانند. عتبه بن ابی وقاص توسط سنگ دندان پیامبر ﷺ و نیز لب پایین‌شان را مجروح ساخت. عبدالله بن شهاب زهریﷺ پیش آمد و پیشانی آنحضرت را شکافت. رسول‌اللهﷺ در حالی که خون را از چهره-اش پاک می‌کرد، فرمود: «کیف یفلح قوم شجّوا وجه نبیهم و کسروا رباعیته وهو یدعوهم إلی الله اشتد غضب الله علی قوم دموا وجه رسوله اللهم اغفر لقومی فإنهم لایعلمون» این دشوارترین لحظات زندگی پیامبرﷺ بود.

سؤال نودم: در غزوه‌ی احد زمانی که پیامبرﷺ به سخت‌ترین و حساس‌ترین لحظات به سر می‌برد، چند تن از قهرمانان مسلمانان خود را به پیامبرﷺ رساندند، بیان کنید؟

جواب نودم: در همین لحظات سخت و دشوار دسته‌ای از قهرمانان مسلمانان؛ از جمله: ابوبکر صدیق، عمر بن خطاب، علی بن ابی طالب، ابودجانه، مصعب بن عمیر، سهیل بن هتیف، مالک بن سنان و... از میدان اصلی جنگ راه به طرف پیامبرﷺ گشودند و شتابان خود را به آنحضرت ﷺ رسانده و هرکدام خود را سپر پیامبرﷺ می‌کردند.

غزوه‌ی حمراء الأسد:

سؤال نود و یکم: خلاصه‌ی غزوه‌ی حمراء الاسد را بیان کنید؟

جواب نود و یکم: پیامبرﷺ فردایِ غزوه‌ی احد؛ یعنی روز یک شنبه ماه شوال مسلمانانی که در احد شرکت کرده بودند، حرکت کردند تا به حمرأالاسد که در هشت میلی مدینه واقع است، رسیدند و در آن-جا اردو زدند. علت این غزوه این بود که ابوسفیان با سپاه خود عزم بازگشت به مدینه را نمود، اما پیش از این که قرارگاه خود را حرکت دهد «معبد بن ابی معبد خزاعی﵁ که رسول‌اللهﷺ او را به جنگ تبلیغاتی مؤظف ساخته بود، به قریشی‌ها گفت: محمد با یارانش از مدینه بیرون آمده و با سپاهی که هرگز مانندش را ندیدیم و همگی در آتش کینه و انتقام می‌سوزند و به تعقیب شما هستند، در این هنگام تصمیم سپاه مکه سست گردید و به سوی مکه بازگشتند و جنگی صورت نگرفت و پیامبرﷺ نیز با یارانش باز گشتند.

سؤال نود و دوم: سریه‌ی ابو سلمه﵁ در کدام سال به وقوع پیوست و تعداد جنگ‌جویان چند تن بودند، بیان کنید؟

جواب نود و دوم: دو ماه پس از غروه‌ی احد، بنی اسد آماده‌ی یورش به مدینه شدند، پیامبرﷺ به منظور سرکوبی‌شان در آغاز محرم سال چهارم هجری سریه‌ای را که شامل **150** جنگ‌جو بود، به فرماندهی «ابوسلمه» اعزام کرد، آنان با غنیمت گرفتن شتران و گوسفندان بسیاری -بدون درگیری و با سلامت- به مدینه برگشتند.

سریه‌ی عبدالله بن انیس:

سؤال نود و سوم: سریه‌ی عبدالله بن انیس رضی الله عنه در کدام تاریخ به وقوع پیوست، بیان دارید؟

جواب نود و سوم: در ماه محرم سال چهارم هجری رسول‌الله ﷺ عبدالله بن انیس رضی الله عنه را برای از میان بر داشتن «خالد بن سفیان هزلی» که مردم را برای جنگ با مسلمین روان می‌کرد، فرستاد و او پس از 18 شب غیبت از مدینه بازگشت، خالد را کشته و سرش را با خود آورده و در برابر پیامبر ﷺ نهاد.

سریه‌ی رجیع:

سؤال نود و چهارم: سریه‌ی رجیع در کدام سال به وقوع پیوست، بیان کنید؟

جواب نود و چهارم: در ماه صفر سال چهارم هجری گروهی از قبیله‌ی «عضل و قاره» به حضور پیامبر ﷺ آمدند و یادآور شدند که در میان شان گروهی اسلام آورده‌اند و خواستند که آنحضرت ﷺ عده‌ای را همراه شان بفرستد تا ایشان را دین بیاموزند و قرآن را بر آنان بخوانند. پیامبر ﷺ نیز ده تن را به امارت عاصم بن ثابت رضی الله عنه برگزید و اعزام کرد. زمانی که او و همراهانش به «رجیع» رسیدند، این افراد خیانت‌کار به کمک صد تن از قبیله‌ی «بنی لحیان» آنان را محاصره کرده هشت نفر شان را شهید نمودند و دو نفر شان (خبیب و زید بن دثنه) را به اسارت گرفته و به مردم مکه فروختند و مردم مکه آن دو نفر را در بدل کشته‌های شان در «بدر» به دار آویختند.

ماجرای بئرمعونه:

سؤال نود و پنجم: خلاصه‌ای از ماجرای بئر معونه را تعریف نمایید؟

جواب نود و پنجم: پیامبر ﷺ 70 نفر از نخبگان اصحاب خود را که بنابر پیشنهاد عامر بن مالک به سوی «نجد» فرستادند تا قوم او را به اسلام دعوت کنند، وقتی که این گروه به محل «بئر معونه» رسیدند، قبایل بنی سلیم، عصیه، رعل و ذکوان علیه آنان تجمع کرده و قصد خیانت کرده آنان را به محاصره قرار دادند. وقتی مسلمانان این وضعیت را دیدند شمشیرها را برداشته و به نبرد پرداختند، به جز یک نفر همگی به شهادت رسیدند.

غزوه‌ی نجد

سؤال نود و ششم: غزوه‌ی نجد در کدام تاریخ به وقوع پیوست، بیان کنید؟

جواب نود و ششم: در ربیع الثانی سال چهارم هجری پیامبرﷺ به قصد جهاد و سر کوبی «بنی محارب و بنی ثعلبه» از قبیله‌ی غطفان به طرف نجد حرکت کردند. آنان به محض نزدیک شدن پیامبرﷺ به کوه‌ها پناه بردند و رسول خداﷺ با امنیت و سلامت برگشتند.

بنی نضیر

سؤال نود و هفتم: خلاصه‌ای از غزوه یا تبعید بنی نضیر را بیان کنید؟

جواب نود و هفتم: بنونضیر هم‌پیمان مسلمانان بودند، اما پس از جنگ احد جرأت یافتند که با توطئه‌ی قتل رسول‌اللهﷺ معاهده را نقض نمایند، پیامبرﷺ در ماه ربیع الاول سال چهارم هجری با مسلمانان به سوی بنی نضیر حرکت کردند و آن‌ها را به مدت شش شب محاصره نمودند، تا این که خودشان راضی شدند به جز از اسلحه از همه اموال منقول‌شان هر چه بتوانند همراه خود گرفته منطقه را ترک نمایند و در عوض پیامبرﷺ از ریختن خون‌شان صرف نظر نماید، پیامبرﷺ در این مورد موافقت کرد که عده‌ای از آنان به سوی خیبر و عده‌ی دیگر شان را به سوی شام کوچ دادند. پیامبرﷺ اراضی و اموال باقی‌مانده‌ی آن‌ها را در میان مهاجرین تقسیم نمودند.

بدر الثانی

سؤال نود و هشتم: ارتباط به غزوه‌ی بدر آخر یا بدر الثانی معلومات دهید؟

جواب نود و هشتم: رسول‌اللهﷺ در انتظار ابوسفیان به سر بردند، ابوسفیان یک‌بار بیرون آمد، ولی دوباره از تصمیم خود منصرف گشت و گفت: ای مردم، امسال سال قحطی و خشک‌سالی است، من برمی‌گردم شما هم برگردید، خداوند مؤمنین را از قتال کفایت کرد، در همین سال غزوه‌ی «دومة الجندل» اتفاق افتاد که در آن نیز هیچ مشکل پیش نیامد و رسول‌اللهﷺ به مدینه باز گشتند.

غزوه‌ی خندق:

سؤال نود و نهم: ارتباط به غزوه‌ی خندق یا جنگ احزاب معلومات بدهید؟

جواب نود و نهم: غزوه‌ی «خندق» در ماه شوال سال پنجم هجری به وقوع پیوست. این جنگ از جمله حوادث سر نوشت‌سازی بود که در تاریخ اسلام و مسلمین اثرات ژرف و دراز مدتی به جا گذاشت، جنگی بود بسیار شدید؛ ماجرا از این قرار بود که هیئتی از یهود بنی نضیر و یهود بنی وائل نزد قریش و غطفان رفتند و موافقت‌شان را برای جنگ با پیامبرﷺ گرفتند و یک اتحادیه‌ی نظامی را تشکیل دادند و سپاه ده هزار نفری را به فرماندهی ابوسفیان آماده کردند که به مدینه یورش آورند. اینجا بود که حضرت سلمان فارسیؓ پیشنهاد کرد که دور مدینه خندق بکنند، طول خندق حدود پنج هزار ذراع و عمق آن حدود 7 تا 10 ذراع بود و عرض آن تقریبا 9 ذراع بود.

سؤال صدم: لشکر مسلمانان در غزوه‌ی خندق چند تا بود و محاصره چند روز ادامه داشت؟

جواب صدم: ارتش مسلمانان بالغ بر سه هزار نفر رزمنده بود و محاصره یک ماه ادامه داشت.

بنی قریظه

سؤال صد و یکم: غزوه‌ی بنی قریظه در کدام سال به وقوع پیوست و تعداد لشکر اسلام چند نفر بودند، بیان کنید؟

جواب صد و یکم: غزوه‌ی بنی قریظه پس از غزوه‌ی خندق به وقوع پیوست. آنحضرتﷺ با سپاه متشکل از سه هزار نفر پیرامون دژهای بنی‌قریظه فرود آمدند و آنان را محاصره کردند، این محاصره 25 روز ادامه یافت.

سؤال صد و دوم: رسول‌اللهﷺ در مورد بنی قریظه چه حکمی را صادر نمود، بیان کنید؟

جواب صد و دوم: پیامبرﷺ در مورد بنی قریظه داوری را به سعد بن معاذؓ سپرد و او حکمش را چنین حکم نمود که مردان کشته شوند، زنان و کودکان به اسارت در آیند و اموال‌شان تقسیم شود و این حکم بر ای شان به اجرا درآمد.

سریه‌های سال ششم هجری:

سؤال صد و سوم: سریه‌هایی که در سال ششم هجری به وقوع پیوست را بیان کنید؟

جواب صد و سوم: 1- سریه‌ی محمد بن مسلمه ﷺ به سوی القراطأ 2- سریه‌ی عکاشه بن محصن ﷺ به جانب غمر 3- سریه‌ی محمد بن مسلمه ﷺ به طرف ذی القصة 4- سریه‌ی زید بن حارثه ﷺ به سوی بنی سلیم 5- سریه‌ی عبدالرحمن بن عوف ﷺ 6- سریه‌ی علی بن ابی طالب ﷺ با 200 تن به سوی بنی سعد بن بکر 7- سریه‌ی زید بن حارثه ﷺ 8- سریه‌ی عبدالله بن عتیک ﷺ 9- سریه‌ی عبدالله بن رواحه ﷺ 10- سریه‌ی کُرز بن جابر ﷺ 11- سریه‌ی عمرو الضمری ﷺ 12- سریه‌ی ابوبکر صدیق ﷺ به سوی شاخه‌ای از بنی فزاره در وادی القر در ماه رمضان 13- سریه‌ی خبط به فرماندهی ابوعبیدة بن الجراح ﷺ برای گرفتاری کاروان قریش.

غزوه‌ی بنی لحیان:

سؤال صد و چهارم: غزوه‌ی بنی لحیان در کدام سال اتفاق افتاده است، بیان نماید؟

جواب صد و چهارم: پیامبر ﷺ در سال ششم هجری با تعداد 200 تن از اصحاب به طرف «بنی لحیان» حرکت کرده و آنان پیش از رسیدن پیامبر ﷺ اطلاع حاصل نمودند و به کوه فرار کردند. آنحضرت ﷺ پس به مدینه باز گشتند.

غزوه‌ی بنی المصطلق:

سؤال صد و پنجم: خلاصه‌ی غزوه بنی المصطلق را بیان نمایید؟

جواب صد و پنجم: در ماه شعبان سال ششم هجری به پیامبر ﷺ اطلاع رسید که بنی المصطلق علیه مسلمانان خود را آماده می‌کنند، پیامبر ﷺ وقتی این خبر را شنید فوراً به سوی آن‌ها حرکت کرده تعداد زیادی از منافقین نیز در این غزوه شرکت کردند که در رأس آن‌ها عبدالله بن ابی بن سلول قرار داشت و با آن‌ها در کنار آبی به نام «مریسیع» رو به رو گردید، طرفین درگیر شده و سرانجام بنی مصطلق شکست خورد، در این غزوه عبدالله بن ابی بن سلول در اختلاف انداختن و زنده کردن حس ملی گرایی و قبیله‌ای تلاش کرد.

صلح حدیبیه:

سؤال صد و ششم: خلاصه‌ای از صلح حدیبیه را بیان کنید؟

جواب صد و ششم: پیامبرﷺ در خواب دیدند که به مکه رفته و خانه‌ی خدا را طواف کرده‌اند، اما سال و ماهش مشخص نبود، آن خواب را به صحابه# خبر داد، بسیار خوشحال شدند؛ زیرا مدت زیادی از مکه مکرمه دور افتاده و مشتاق طواف کعبه بودند. بناءاً همه خود را آماده کردند تا به همراه پیامبرﷺ به مکه بروند، در ماه ذوالقعدة سال ششم هجری رسول‌اللهﷺ به قصد عمره بدون هدف جنگ به سوی حدیبیه حرکت کرده تا به انتهای حدیبیه رسیده در آنجا توقف کردند، اما قریش نگذاشت که پیامبرﷺ وارد مکه شوند. سهیل بن عمرو را به عقد پیمان صلح نزد مسلمین فرستادند، سهیل از جانب‌شان سخن گفت و سر انجام به موارد ذیل صلح نامه نوشته شد:

1- مسلمانان امسال وارد مکه نشوند و سال آینده با شمشیرهای در نیام وارد مکه گردند و سه شبانه روز اقامت کنند.

2- تا ده سال میان طرفین جنگ نباشد.

3- بقیه‌ی قبایل آزادند، می‌توانند وارد پیمان هر یک از طرفین شوند.

4- هر فردی قریش که به محمد بپیوندد برگردانده شود و هر گاه از پیروان پیامبرﷺ کسی نزد قریش بیاید، در همان‌جا بماند و برگردانده نشود، وقتی مسلمانان جریان صلح و بازگشت به سوی مدینه را دیدند، برای‌شان گران آمد و حتی نزدیک بود بمیرند، اما خداوندﷻ این صلح را «فتح» مبین خواند؛ چون این صلح سبب پیروزی اسلام و گسترش سریع و بی‌سابقه‌ی آن در «جزیرة العرب» گردید. نیروی جنگی مسلمانان قبل از صلح حدیبیه از سه هزار تن نمی‌گذشت، ولی پس از دو سال به هنگام فتح مکه شمارشان به ده هزار تن رسید.

بیعت الرضوان:

سؤال صد و هفتم: بیعت الرضوان چگونه بود، بیان دارید؟

جواب صد و هفتم: به رسول‌اللهﷺ خبر رسید که حضرت عثمانؓ به دست قریش شهید شده است، پیامبرﷺ یاران را به بیعت مجدد دعوت کردند؛ در حالی که پیامبرﷺ در زیر درخت نشسته بود، مسلمانان به طرفش آمده و تجدید پیمان نمودند که در مقابل قریش تا آخرین لحظه‌ی زندگی بجنگند.

نامه‌های رسول‌الله ﷺ برای پادشاهان دنیا:

سؤال صد و هشتم: نامه‌های که پیامبر ﷺ پس از صلح حدیبیه برای پادشاهان فرستاد را بیان کنید؟

جواب صد و هشتم: 1- رسول‌الله ﷺ نامه‌ای برای اصحمه نجاشی پادشاه حبشه فرستاد 2- نامه‌ای را به جریج بن متی ملقب به مقوقس پادشاه مصر فرستاد 3- نامه‌ای را به هرقل امپراطور روم به توسط دحیه کلبی گسیل نمود 4- نامه‌ای را به خسرو پرویز پادشاه ایران فرستاد؛ زمانی که نامه‌ی پیامبر ﷺ بر شاه ایران خوانده شد، آن را پاره کرد و با تکبر گفت بنده‌ی ناچیزی از رعایایی من نامش را پیش از نام من می-نویسد، چون این خبر به پیامبر ﷺ رسید گفت: «مزق الله ملکه = خداوند پادشاهی‌اش را پاره کند».

سؤال صد و نهم: نامه‌های را که رسول‌الله ﷺ به فرمان‌روایان عرب فرستاد را بیان کنید؟

جواب صد و نهم: 1- نامه‌ای به منذر بن ساوی حاکم بحرین فرستاد 2- نامه‌ای به جیفر و برادرش عبدالله پسر جلندا فرمانروای عمان فرستاد و او اسلام آورد 3- نامه‌ای به حارث بن ابی ثمر ارسال نمود.

غزوه‌ی ذی‌القرد:

سؤال صد و دهم: غزوه‌ی ذی‌القرد در کدام سال اتفاق افتاد و علت آن چه بود، بیان کنید؟

جواب صد و دهم: پس از صلح حدیبیه سه روز قبل از خیبر عبدالرحمن فزاری بر شتران رسول‌الله ﷺ هجوم آورد و شبانه شتران را با خود برد، بعداً شتران از آنان گرفته شد و شبانگاه بود که رسول‌الله ﷺ با سوارانش به مدینه باز گشت.

غزوه‌ی خیبر:

سؤال صد و یازدهم: ارتباط به غزوه‌ی خیبر معلومات دهید؟

جواب صد و یازدهم: خیبر شهر بزرگی بود در شمال مدینه که مشتمل بر قلعه‌های مستحکم و پایگا-های جنگی یهود بود، یهودی‌ها در این قلعه‌ها علیه مسلمانان توطئه‌چینی می‌کردند. رسول‌الله ﷺ تصمیم گرفت که از دست یهود خیبر نیز درامان باشند؛ بناءاً پس از بازگشت از حدیبیه در اواخر ماه محرم سال هفتم هجری از مدینه عازم خیبر شدند و در جنگ خیبر یک هزار و چهار صد تن از صحابه در خدمت پیامبر ﷺ بودند و دوصد تن از آنان سوار نظام بودند. وقتی آنحضرت ﷺ نزدیک خیبر شد، دعا کرد و از خداوند طلب خیر و نیکی نمود، پیامبر خدا ﷺ با حصارها و قلعه‌های خیبر رو به رو شدند و یکی را پس از دیگری فتح کردند و سرانجام به این نحو مصالحه صورت گرفت که یهود همگی با خانواده‌های‌شان از سرزمین خیبر خارج شده و اموال‌شان (اعم از طلا، نقره، اسب، سلاح و زمین..)

برای مسلمانان باقی ماند. بعداً پیامبرﷺ بر این موافقت نمود که اهل خیبر بر زمین‌های خود باقی بمانند و سالانه نصف محصولات را برای خود بردارند و نصف آن را برای مسلمین تحویل دهند. در این غزوه 93 نفر از یهودیان کشته شدند و 15 تن از مسلمانان به شهادت رسیدند. پیامبرﷺ در اواخر ماه صفر و اول ماه ربیع الاول سال هفتم هجری به مدینه باز گشتند.

غزوه‌ی ذات الرقاع:

سؤال صد و دوازدهم: غزوه‌ی ذات الرقاع در کدام تاریخ اتفاق افتاد و تعداد مجاهدین چند تن بودند، بیان دارید؟

جواب صد و دوازدهم: پیامبرﷺ با 400 یا 700 تن از اصحاب به خاطر سرکوبی «بنی انمار یا بنی ثعلبه» در ماه ربیع الاول سال هفتم هجری از مدینه خارج شد، اما میان شان جنگ در نگرفت و مسلمانان بدون درگیری به مدینه بازگشتند.

سریه‌های سال هفتم هجری:

سؤال صد و سیزدهم: سریه‌های که در سال هفتم هجری به وقوع پیوست را بیان کنید؟

جواب صد و سیزدهم: سریه‌ی ابوبکر ﷺ 2- سریه‌ی عمر بن خطابﷺ به سوی تربه در ماه شعبان 3- سریه‌ی بشیر بن سعد انصاریﷺ به سوی بنی مره 4- سریه‌ی غالب بن عبدالله به سوی بنی عوال 5- سریه‌ی حسمی در جمادی الثانی 6- سریه‌ی عبدالله بن رواحهﷺ همراه 30 مرد سوار به سوی خیبر برای گرفتاری بشیر بن رازم 7- سریه‌ی بشیر بن سعد انصاریﷺ به یمن با 300 تن در ماه شوال 8- سریه‌ی ابوحداد اسلمی به غابه 9- سریه‌ی ابوالعوجأ با 50 مرد به سوی بنی سلیم.

غزوه‌ی موته:

سؤال صد و چهاردهم: غزوه‌ی مؤته در چه تاریخی رخ داد و موته از مدینه چه اندازه فاصله دارد؟

جواب صد و چهاردهم: غزوه‌ی مؤته در جمادی الاولی سال 8 هجری به وقوع پیوست که از مدینه تقریباً 1100 کیلومتر فاصله دارد.

سؤال صد و پانزدهم: سبب غزوه‌ی مؤته چی بود، تعداد لشکر از هر دو جانب چند تن بودند؟

جواب صد و پانزدهم: سبب غزوه مؤته این بود که رسول‌اللهﷺ نامه‌ای را به شرحبیل عمر غسانی حاکم بصری از جانب قیصر روم نوشته و آن را به حارث بن عمیر ازدیؓ سپرد که به او برساند، زمانی که نامه به شرحبیل رسید، دستور داد که دست و پای سفیر مسلمانان «حارث» را بسته و گردنش را بزنند؛ چون این خبر به رسول‌اللهﷺ رسید، لشکری با سه هزار جنگاور فراهم ساخت و زید بن حارثهؓ را فرمانده‌ی آن مقرر کرد تا آن که در معان رسید، آنجا خبر شدند که «هرقل» قیصر روم با صد هزار سرباز رومی در مآب از ناحیه بلقا فرود آمده و حدود صد هزار تن از عرب‌ها طوایف لخم، جزام، بهرام و وبلی نیز به آن‌ها پیوسته‌اند.

سؤال صد و شانزدهم: تعداد کشته شدگان هر دو جانب در غزوه‌ی مؤته چه اندازه بود، بیان کنید؟

جواب صد و شانزدهم: در غزوه‌ی مؤته 12 تن از مسلمانان به شهادت رسیدند، اما تعداد کشته‌های رومیان معلوم نشد، لیکن از تفصیل کارزار دانسته می‌شود که کشته‌های رومیان بسیار بوده است.

سریه‌های سال هشتم هجری:

سؤال صد و هفدهم: سریه‌هایی که در سال هشتم هجری به وقوع پیوست بیان کنید؟

جواب صد و هفدهم: 1- سریه‌ی خالد بن ولیدؓ همراه با 350 نفر به طرف بنی جزیمه 2- سریه‌ی سهیل بن زیدؓ به سوی بت «منات» 3- سریه‌ی عمرو بن عاصؓ به سوی بت «سوی» 4- سریه‌ی خالد بن ولیدؓ در نخله به طرف بت «العزی» 5- سریه‌ی ابوقتادهؓ برای محاربه با بنی غطفان 6- سریه‌ی ذات السلاسل به امارت عمرو بن عاصؓ با 500 تن به سوی قبیله‌ی قضاعه.

فتح مکه:

سؤال صد و هیجدهم: ارتباط به فتح مکه معلومات دهید.

جواب صد و هیجدهم: پیامبرﷺ همراه با ده هزار تن در ماه رمضان در سال هشتم هجری مدینه را به سوی مکه ترک کرد تا به مرالظهران فرود آمد و در این هنگام ابوسفیانؓ در جستجوی خبرها بیرون شده بود، حضرت عباسؓ آن را دید و آن را نزد پیامبرﷺ برد و ابوسفیانؓ مشرف به اسلام شد.

سؤال صد و نوزدهم: عفو عمومی در روز فتح مکه چگونه بود، بیان کنید؟

جواب صد و نوزدهم: پیامبرﷺ اعلان عفو و امنیت نمودند تا خون کسی از اهالی مکه ریخته نشود، مگر آن کس که خود از زندگی بیزار باشد و علیه مسلمانان قیام کنند. پیامبرﷺ فرمود: کسی که در خانه‌ی ابوسفیانؓ باشد، در امان هست و کسی که وارد مسجد الحرام شود و کسی که در خانه‌ی خود بنشیند، در امان هست.

سؤال صد و بیستم: رسول‌اللهﷺ چگونه وارد مکه شدند، بیان دارید؟

جواب صد و بیستم: رسول‌اللهﷺ در حالی وارد مکه شدند که از شدت فروتنی و تواضع در برابر اللهﷻ که او را به این فتح گرامی داشته بود سر مبارک خویش را پائین کرده بودند؛ به گونه‌ای که چانه‌ی مبارکش به جهاز شتر می‌رسید و در همین حال سوره‌ی فتح در زبانش جاری بود.

سؤال صد و بیست و یکم: پاک‌سازی حرم از وجود بت‌ها چگونه بود، بیان کنید؟

جواب صد و بیست و یکم: پس از ورود به مکه و اطمینان مردم آنحضرتﷺ به بیت الله تشریف بردند و آن را طواف نمودند. در اطراف کعبه 360 بت وجود داشت، آنحضرتﷺ در دستش یک کمان بود که بت‌ها را با آن میزد و می‌فرمود: حق آمد و باطل نابود گردید، بت‌ها یکی پس از دیگری سرنگون گشتند، در داخل کعبه تصویرها و مجسمه‌هایی وجود داشت، آنحضرتﷺ دستور داد تا همگی را از بین ببرند.

غزوه‌ی حنین:

سؤال صد و بیست و دوم: خلاصه‌ای از غزوه‌ی حنین را بیان کنید؟

جواب صد و بیست و دوم: غزوه‌ی حنین بعد از فتح مکه به وقوع پیوست؛ زمانی که مردم قریش تسلیم پیامبرﷺ شدند، مالک بن عوفؓ رئیس هوازن علیه مسلمانان قیام کرد، علاوه بر مردم هوازن که علیه مسلمانان قیام کرد، تمام طایفه‌ی ثقیف نیز تصمیم حرکت به سوی رسول‌اللهﷺ را گرفتند. پیامبرﷺ با 12 هزار تن مکه را به مقصد «حنین» ترک نمودند؛ ابتدا مسلمانان عقب نشینی کردند، بعداً بازگشتند و جنگ سختی را به راه انداختند. رسول خداﷺ مشت خاکی را از زمین برداشت و به سوی مشرکین پاشید، اندکی پس از آن دشمن پا به فرار نهاد و شکست سنگینی را متحمل شدند.

سؤال صد و بیست و سوم: تعداد کشته شدگان در غزوه‌ی حنین چند تن بود، چه امکانات را مسلمانان به دست آوردند؟

جواب صد و بیست و سوم: تعداد کشته شدگان تنها از قبیله‌ی «ثقیف» 70 تن بود، امکاناتی که مسلمانان به دست آوردند عبارت بود از: شش هزار اسیر و بیست و چهار هزار شتر و بیش از چهل هزار گوسفند و چهار هزار اوقیه نقره. این جنگ در سال هشتم هجری صورت گرفت.

غزوه‌ی طایف:

سؤال صد و بیست و چهارم: غزوه‌ی طایف در کدام سال به وقوع پیوست، بیان کنید؟

جواب صد و بیست و چهارم: شکست خوردگان ثقیف بعد از شکست از دره‌ی حنین به شهر طایف برگشتند و درهای شهر را بر روی خود بستند، پیامبرﷺ به سوی آنان حرکت کرده و به نزدیک طایف لشکرشان خیمه زد و حدود بیست و چند روز طایف را محاصره کرد و سخت با آن‌ها جنگیدند، خداوند متعال در فتح طایف به پیامبرﷺ اجازه نداد که محاصره ادامه یابد، بناءاً پیامبرﷺ دستور داد کوچ کنند، بعداً عده‌ای از ثقیف به خدمت پیامبرﷺ آمدند و در اطراف مسجد پیامبرﷺ چادر زدند و مسلمان شدند. این غزوه در سال هشتم هجری به وقوع پیوست.

سریه‌های سال نهم هجری:

سؤال صد و بیست و پنجم: در سال نهم هجری چند سریه به وقوع پیوست، بیان کنید؟

جواب صد و بیست و پنجم: در سال نهم هجری چهار سریه به وقوع پیوست که قرار ذیل است:

1- سریه‌ی عیینه بن حصن همراه 50 تن به سوی بنی تمیم.

2- سریه‌ی قطبه بن عمر به سوی قبیله‌ی خثعم.

3- سریه‌ی ضحاک بن سفیان به طرف بنی کلاب.

4- سریه‌ی علی بن ابی طالبؓ برای نابود کردن بت قبیله‌ی «طی».

غزوه‌ی تبوک:

سؤال صد و بیست و ششم: غزوه‌ی تبوک در کدام تاریخ صورت گرفت و تعداد لشکر از هردو جانب چند تن بود؟

جواب صد و بیست و ششم: غزوه‌ی تبوک در ماه رجب سال نهم هجری زمانی به وقوع پیوست که هوا بسیار گرم و میوه‌ها رسیده بود و تعداد لشکر مسلمانان سی هزار تن بود، اما تعداد لشکر رومی‌ها چهل هزار تن بود. در روایات دیگر تعداد رومیان را بیش از این تعداد ذکر کرده است. زمانی که پیامبرﷺ به تبوک رسید، به ایشان خبر رسید که رومی‌ها عقب‌نشینی کرده و از تصمیم تهاجم و تجاوز منصرف شده‌اند؛ رسول اکرمﷺ بعد از این که بیش از ده شب در تبوک اقامت فرمود، بدون جنگ دو باره به مدینه باز گشت.

فرضیت حج:

سؤال صد و بیست و هفتم: حج در سال چندم هجری فرض شد و امیر حجاج کی بود؟

جواب صد و بیست و هفتم: حج در سال نهم هجری فرض شد، پیامبرﷺ ابوبکر صدیقؓ را به عنوان امیر حجاج تعین کرد و او با سه صد تن از مسلمانان به ادای حج مشرف شدند.

به پایان رسیدن غزوات و مجموعه‌ی آن‌ها:

سؤال صد و بیست و هشتم: غزوات پیامبرﷺ در سال چندم هجری به پایان رسید؟

جواب صد و بیست و هشتم: امام ندوی; می‌نویسد: با غزوه‌ی تبوک که در سال 9 هجری به وقوع پیوست، غزوات نبوی پایان رسید.

سؤال صد و بیست و نهم: مقدار کشته شدگان از هر دو جانب در تمام غزوات و سرایا پیامبرﷺ چه اندازه بود، بیان کنید؟

جواب صد و بیست و نهم: تعداد کشته شدگان از هردو جانب بیشتر از ۱۰۱۸ تن نبوده است، اما همین تعداد اندک سبب حفظ و صیانت خون‌های بی‌شماری که خدا می‌داند تا به چه حدی می‌رسید، گردید.

سؤال صد و سی‌ام: نتیجه‌ی غزوات و سرایا پیامبرﷺ چه بود و چه شد، بیان کنید؟

جواب صد و سی‌ام: نتیجه‌ی این جنگ و خون‌ریزی‌ها مختصر و اندک، جان‌های بیشماری نجات یافت، امنیت سراسر جزیرة العرب را فراگرفت، در صورتی که قبلاً همین جزیرة العرب مرکز فسادها و خون‌ریزی‌ها و جنگ و غارت‌گری‌ها بود.

سؤال صد و سی و یکم: عام الوفود به کدام سال گفته می‌شود، بیان کنید؟

جواب صد و سی و یکم: پس از فتح مکه عرب‌ها متوجه شدند که دیگر راه مقابله و مخالفت را ندارند، از این جهت هیئت‌ها برای تحصیل هدایت و کسب اطلاعات به مرکز اسلام هجوم آوردند که این هیئت‌ها به نام وفود یاد می‌شدند. اکثریت آن هئیت‌ها در سال نهم هجری به مدینه آمدند؛ لذا آن سال به نام عام الوفود یاد شده است.

حجة الوداع:

سؤال صد و سی و دوم: حجة الوداع در چه سالی صورت گرفت و تعداد صحابه چه قدر بود؟

جواب صد و سی و دوم: حجة الوداع در سال دهم هجری صورت گرفت و تعداد همراهان پیامبرﷺ بیش از صد هزار نفر بودند، رسول‌اللهﷺ در 25 ذی القعده روز شنبه بعد از ادای نماز به سوی مکه حرکت نمودند و در ضمن ادای مناسک حج در این سفر دو خطبه‌اش را یکی در روز عرفه و دیگری را در «منی» ایراد فرموده و پس از آن با مردم وداع کرد و به همین دلیل به حجة الوداع موسوم گشت و بعد از تمام شدن مناسک حج به مدینه باز گشتند.

إلی الرفیق الأعلی:

سؤال صد و سی و سوم: خلاصه‌ای از وفات و رحلت پیامبرﷺ را بیان کنید؟

جواب صد و سی و سوم: وقتی دین به اوج کمال خود رسید و رسول اکرمﷺ حق رسالت و امانت را ادا کرد، در روز دوشنبه در آخر ماه صفر سال یازدهم هجری پیامبرﷺ به شدت سر درد شدند و ابتدایش چنین بود که در نیمه شب به قبرستان بقیع رفت و برای آنان از خداوندﷻ مغفرت و بخشش طلبیدند، فردای آن شب سر درد به ایشان رخ داد و بیماری‌شان سیزده یا ده روز ادامه یافت، شدت بیماری آنحضرتﷺ در آخرین روز به اوج خود رسید، لحظه‌ی احتضار و تسلیم جان به جان آفرین فرا رسید و عایشه تکیه‌گاه آنحضرتﷺ قرار گرفت و این دعا را سه مرتبه خواند: «اللهم اغفرلی وارحمنی والحقنی بالرفیق الأعلی» سپس دستش به پهلو افتاد و به رفیق اعلی پیوست ﴿إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾

این واقعه در شدت گرمای چاشت‌گاه روز دوشنبه دوازدهم ربیع الاول سال یازدهم هجری صورت گرفت، در این زمان 63 سال و چهار روز از عمر آنحضرت ﷺ گذشته بود.

اخلاق و شمایل رسول‌الله ﷺ:

سؤال صد و سی و چهارم: اخلاق و شمایل رسول‌الله ﷺ چگونه بود، بیان کنید؟

جواب صد و سی و چهارم: پیامبر ﷺ از همه شجاع‌تر، قهرمان‌تر و از همه سخی‌تر بودند، اگر از رسول‌الله ﷺ چیزی خواسته می‌شد، فوراً آن چیز را می‌داد، از همه حلیم‌تر و بردبارتر بودند، از همه با حیاتر بودند. انتقام‌گیر نبودند و عصبانی نمی‌شدند، اما زمانی که از حدود خداوندی تجاوز صورت می‌گرفت، چنان عصبانی و غضبناک می‌شدند که در مقابل رسول‌الله ﷺ کسی نمی‌توانست ایستاده شود. وقتی که برای پیامبر ﷺ در انجام دو کار اختیار داده می‌شد، همیشه امر آسان را از میان آن دو اختیار می‌فرمودند تا برای امت سهولت باشد، پیامبر ﷺ بر غذا هیچ‌گاهی عیب نمی‌گرفتند. آنحضرت ﷺ از بدگویی و بی‌عفتی خیلی به دور بودند، در بازار و مجامع و اماکن عمومی صدای خود را بلند نمی‌کردند. بدی را به بدی پاسخ نمی‌دادند، بلکه عفو و گذشت می‌نمودند. به دست مبارک شان کسی را مورد ضرب قرار ندادند، مگر در میدان جهاد، لباس‌های‌شان را تمیز می‌کردند، گوسفندانش را می‌دوشیدند، کارشان را به دست خود انجام می‌دادند، زبان مبارکشان را جز به حق نمی‌گشودند، مردم را با خود مأنوس می‌کردند و متنفر نمی‌ساختند، از مردم درباره‌ی احوال‌شان استفسار می‌کردند، نیکویی را تأیید می‌کردند و زشتی را تقبیح می‌نمودند، از افراط و تفریط به دور بودند، بدون یاد الهی از جای خود برنمی‌خاستند و نمی‌نشستند و در مجالس رعایت حال همه را می‌کردند و حق همه‌گان را ملحوظ می‌داشتند و به طوری که هیچ‌کس تصوّر نمی‌کرد که دیگران به نزد پیامبر ﷺ از او مکرم‌تراند، اگر کسی حاجت خود را بیان می‌کرد، رسول‌الله ﷺ با حوصله‌ی کامل به سخنش گوش می‌داد. اگر کسی درخواست و حاجت مشروعی داشت، حتماً او را برآورده می‌ساخت و اگر نمی‌توانست با لحن پسندیده از وی معذرت می‌خواست. مجلس او سر تا پا حکمت، بردباری، حیا، عفت و امانت بود. صحابه# صداهای خود را به غیر از ضرورت در حضورش بلند نمی‌کردند، عیب‌ها مورد بحث قرار نمی‌گرفت. آبروی کسی ریخته نمی‌شد، مدار فضیلت و برتری فقط بر تقوا و پرهیز گاری بود و خصایل نیکوی دیگری داشت که نمی‌شود همه را در اینجا نام برد؛ چنان‌چه خداوند متعال می‌فرماید: ﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ ٤﴾ میانه قد بود، البته قامتش به بلندی نزدیک‌تر بود، رنگش سفید، موی محاسنش سیاه بود، لب‌های‌شان زیبا و مژگانش انبوه بود، میان شانه‌های مبارک نسبتاً فاصله بود، حضرت انس ﷺ می‌

فرماید: من هیچ دیبا و ابریشم را به نرمی کف دست رسول‌اللهﷺ ندیده‌ام و هیچ بویی را بهتر از بوی خوش آنحضرتﷺ استشمام نکرده‌ام.

سؤال صد و سی و پنجم: ارتباط رسول‌اللهﷺ با پروردگارش چگونه بود، بیان کنید؟

جواب صد و سی و پنجم: حضرت رسول اکرمﷺ بیش از هرکس در عبادت خداوند کوشش می‌نمود و حرص می‌ورزید؛ چنانچه حضرت مغیره بن شعبهؓ می‌فرماید: رسول‌اللهﷺ چنان عبادت و قیام می‌نمود که پای مبارک متورم می‌شد، گفته شد: یا رسول‌اللهﷺ خدا تمام گناهان گذشته و آینده‌ی شما را عفو فرموده است، پیامبرﷺ فرمود: أفلا أكون عبداً شكوراً.[1] آیا بنده‌ی سپاس‌گزار نباشم؟

در روایت دیگری آمده است که رسول‌اللهﷺ با این آیه تا صبح قیام نمود:

﴿إِن تُعَذِّبۡهُمۡ فَإِنَّهُمۡ عِبَادُكَۖ وَإِن تَغۡفِرۡ لَهُمۡ فَإِنَّكَ أَنتَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ١١٨﴾ *[المائدة: ١١٨]*

«اگر آن‌ها را عذاب دهی، پس آن‌ها بندگان تو هستند و اگر عفوشان کنی، پس تو عزیز و حکمی».

واقعات مهمی که از میلاد تا بعثت نبی کریمﷺ واقع گردید:

چهل سال قبل از بعثت:

سؤال صد و سی و ششم: واقعات مهمی را که چهل سال قبل از بعثت که مطابق با سال تولد رسول‌اللهﷺ است، بیان دارید؟

جواب صد و سی و ششم: 1- وفات عبدالله بن عبدالمطلب پدر رسول‌اللهﷺ 2- حمله‌ی ابرهه جهت از بین بردن خانه‌ی کعبه معظمه و شکست فیل‌های آن به وسیله‌ی مرغ‌های ابابیل 3- ولادت با سعادت رسول‌اللهﷺ در 12 ربیع الاول سال 570 میلادی.

سی و پنج سال قبل از بعثت:

سؤال صد و سی و هفتم: واقعات مهم 35 سال قبل از بعثت رسول‌اللهﷺ را بیان کنید؟

جواب صد و سی و هفتم: حادثه‌ی شق الصدر رسول‌اللهﷺ در سرزمین بنی سعد.

[1]- نبی رحمت (425)

سی و چهار سال قبل از بعثت:

سؤال صد و سی و هشتم: واقعات مهمی که 34 سال قبل از بعثت پیامبرﷺ واقع گردید، بیان دارید؟

جواب صد و سی و هشتم: 1- در شش سالگی سفر به جانب مدینه منوره به همراه مادر محترمه‌ی شان 2- وفات بی بی آمنه والده‌ی شان در منطقه‌ی ابواء بین مدینه منوره و مکه مکرمه 3- سرپرستی آنحضرتﷺ توسط جد شان عبدالمطلب بعد از فوت مادرشان.

سی و یک سال قبل از بعثت:

سؤال صد و سی و نهم: واقعات مهمی که 31 سال قبل از بعثت رسول‌اللهﷺ واقع شد را بیان کنید؟

جواب صد و سی و نهم: 1- وفات عبدالمطلب در سال نهم عام الفیل در حالی که پیامبرﷺ 8 ساله بودند 2- سرپرستی نبی کریمﷺ توسط کاکای شان ابوطالب.

بیست و هشت سال قبل از بعثت:

سؤال صد و چهلم: واقعات که 28 سال قبل از بعثت آنحضرتﷺ واقع گردید را بیان کنید؟

جواب صد و چهلم: 1- در سن 12 سالگی سفر به شام به همراه ابوطالب 2- استقبال از رسول‌اللهﷺ توسط بحیری راهب

بیست سال قبل از بعثت:

سؤال صد و چهل و یکم: واقعاتی که 20 سال قبل از بعثت رسول‌اللهﷺ رخ داد، بیان کنید؟

جواب صد و چهل و یکم: شرکت در حرب الفجار برای دفاع از قوم خود 2- عضویت در پیمان حلف الفضول برای دفاع از محرومین.

پانزده سال قبل از بعثت:

سؤال صد و چهل و دوم: واقعاتی که 15 سال قبل از بعثت آنحضرتﷺ واقع گردید را بیان کنید؟

جواب صد و چهل و دوم: 1- سفر به شام جهت تجارت با اموال خدیجة الکبری 2- ازدواج با خدیجة الکبری

پنج سال سال قبل از بعثت:

سؤال صد و چهل و سوم: واقعاتی که 5 سال قبل از بعثت رسول‌اللهﷺ رخ داده بود را بیان کنید؟

جواب صد و چهل و سوم: 1- شرکت در بنای مجدد خانه‌ی کعبه مکرمه 2- حکمیت در منازعه‌ای که بر سر حجر الأسود به میان آمد.

واقعات عهد مکی (از سال اول تا سیزدهم بعثت):

سال اول، دوم و سوم بعثت:

سؤال صد و چهل و چهارم: واقعاتی که در سال‌های اول، دوم و سوم بعثت (یعنی در جریان دعوت مخفی) رخ داد را بیان کنید؟

جواب صد و چهل و چهارم: نزول اولین آیات قرآن در غار حرا و مبعوث شدن به رسالت 2- ایمان آوردن حضرت خدیجه، ابوبکر صدیق، علی، زید، عثمان، و سابقین اولین 3- مشروعیت مطلق نماز، نه به طریق فرضیّت 4- ولادت حضرت فاطمه 5- ایمان آوردن حضرات ارقم بن ابی الارقم و عثمان بن مظعون و ...

سال چهارم بعثت:

سؤال صد و چهل و پنجم: واقعات مهمی که در سال چهارم بعثت رخ داد، بیان دارید؟

جواب صد و چهل و پنجم: علنی شدن دعوت با نزول آیه‌ی مبارکه: ﴿فَٱصۡدَعۡ بِمَا تُؤۡمَرُ وَأَعۡرِضۡ عَنِ ٱلۡمُشۡرِكِينَ ٩٤﴾ *[الحجر: 94]*

سال پنجم بعثت:

سؤال صد و چهل و ششم: واقعاتی که در سال پنجم بعثت واقع گردید را بیان کنید؟

جواب صد و چهل و ششم: 1- هجرت اول به حبشه 12 مرد و 4 زن با حضور عثمانؓ و همسرش رقیه دختر رسول‌اللهﷺ 2- هجرت دوم مسلمین که شامل 83 مرد و 18 زن به حبشه بود.

سال ششم بعثت:

سؤال صد و چهل و هفتم: واقعات مهمی که در سال ششم بعثت واقع گردید را بیان نمایید؟

جواب صد و چهل و هفتم: 1- ایمان آوردن حمزه بن عبدالمطلب﵁ 2- ایمان آوردن عمر فاروق﵁ 3- فرستادن عمرو بن عاص﵁ به حبشه به عنوان سفیر مشرکین مکه جهت باز گردانیدن مسلمین.

سال هفتم، هشتم و نهم بعثت:

سؤال صد و چهل و هشتم: واقعاتی که در سال‌های هفتم، هشتم و نهم بعثت رخ داد را بیان دارید؟

جواب صد و چهل و هشتم: 1- بستن پیمان دستگیری در خیف بنی کنانه در وادی محصب، توسط مشرکین مکه 2- تحریم اقتصادی مسلمین و استمرار سه ساله و رفتن مسلمین به شعب ابی طالب.

سال دهم بعثت:

سؤال صد و چهل و نهم: واقعاتی که در سال دهم بعثت واقع گردیده است را بیان کنید؟

جواب صد و چهل و نهم: 1- نقض پیمان نامه‌ای ستمگری مشرکین در محرم سال دهم بعثت و بازگشت مؤمنین به شهر مکه مکرم 2- وفات ابی‌طالب کاکای پیامبرﷺ و خدیجة الکبری همسر رسول‌اللهﷺ در (عام الحزن) 3- ازدواج رسول‌اللهﷺ با سوده بنت زمعه 4- سفر رسول‌اللهﷺ به شهر طایف و دعوت مردم آن شهر به اسلام و اخراج آنحضرتﷺ با سنگ‌باران نمودن پیامبرﷺ از آن شهر 5- سفر معراج رسول‌اللهﷺ از مکه به بیت المقدس و از آنجا به آسمان‌ها 6- فرض شدن پنج وقت نماز (ارمغان سفر معراج).

سال یازدهم بعثت:

سؤال صد و پنجاهم: حوادثی که در سال یازدهم بعثت رخ داد را بیان دارید؟

جواب صد و پنجاهم: 1- رساندن دعوت اسلامی به قبایل مختلف خارج از شهر مکه در ایام حج 2- دعوت نمودن رسول‌اللهﷺ 6 نفر از مردم مدینه منوره از قبیله‌ی خزرج به اسلام و پذیرفتن دعوت حق.

سال دوازدهم بعثت:

سؤال صد و پنجاه و یکم: حوادثی که در سال دوازدهم بعثت واقع گردید را بیان کنید؟

جواب صد و پنجاه و یکم: بیعت عقبه‌ی اول با مردم مدینه منوره و ایمان آوردن 12 نفر از دو قوم اوس و خزرج 2- فرستادن مصعب بن عمیر﵁ به عنوان اولین معلم قرآن و داعی به شهر مدینه منوره.

سال سیزدهم بعثت:

سؤال صد و پنجاه و دوم: واقعاتی که در سال سیزدهم بعثت روی داد را بیان کنید؟

جواب صد و پنجاه و دوم: 1- اسلام آوردن سعد بن معاذ رضی الله عنه از بزرگان مردم مدینه منوره به دعوت مصعب بن عمیر رضی الله عنه 2- بیعت عقبه‌ی دوم با مردم مدینه منوره با حضور 73 مرد و 2 زن از دو قبیله بزرگ اوس و خزرج 3- تعیین 3 نفر از اوس و 9 نفر از خزرج به عنوان نمایندگان یا نقباء 4- شروع هجرت مسلمین از مکه مکرم به طرف مدینه منوره 5- تصمیم قریش در جلسه‌ی دارالندوة برای به قتل رساندن رسول‌الله ﷺ.

واقعات مهم مدنی (از سال اول تا یازدهم هجرت)

سال اول هجری:

سؤال صد و پنجاه و سوم: واقعات مهم سال اول هجری را بیان کنید؟

جواب صد و پنجاه و سوم: هجرت رسول‌الله ﷺ با حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه از مکه مکرمه به سوی مدینه منوره در روز 27 ماه صفر و سه روز مخفی شدن در غارثور 2- رسیدن رسول خدا ﷺ با حضرت ابوبکر رضی الله عنه در روز دوشنبه 12 ربیع الاول به منطقه‌ی قبا در مدینه منوره و چهار روز اقامت در آنجا و تأسیس مسجد قبا 3- بناء مسجد النبوی در شهر مدینه منوره و بستن پیمان برادری بین مهاجرین و انصار 4- استقبال همراه با سرور و خوشی مردم مدینه از هجرت رسول‌الله ﷺ به شهرشان 5- اساس-گذاری اولین دولت اسلامی در مدینه منوره 6- بستن معاهده‌ی عدم تجاوز با یهودیان ساکن در مدینه منوره 7- عروسی رسول‌الله ﷺ با ام المؤمنین سیدتنا عایشه صدیقه دختر حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه 8- اجازه بر مقاتله با مشرکین مکه مکرمه با نزول آیه مبارکه ﴿أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَٰتَلُونَ بِأَنَّهُمۡ ظُلِمُواْۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ نَصۡرِهِمۡ لَقَدِيرٌ ٣٩﴾ *[الحج: 39]* 9- مشروعیت اذان جهت آگاهی یافتن از وقت نماز

سال دوم هجری:

سؤال صد و پنجاه و چهارم: در سال دوم هجری کدام واقعات مهم رخ داد، بیان کنید؟

جواب صد و پنجاه و چهارم: 1- فرضیت جهاد بر مؤمنین و تحویل قبله از طرف بیت المقدس به سوی مکه مکرمه در 15ماه رجب 2- فرض شدن روزه رمضان و زکات اموال و واجب شدن صدقه‌ی فطری و نماز عیدین 3- تولد عبدالله بن زبیر بن عوام‌ﷺ اولین مولود از مهاجرین در مدینه منوره 4- ازدواج سیدنا علی بن ابی‌طالب‌ﷺ با سیدتنا فاطمة الزهراء دختر رسول‌اللهﷺ 4- وفات رقیه دختر رسول‌اللهﷺ زوجه‌ی سیدنا حضرت عثمان بن عفان‌ﷺ.

سال سوم هجری:

سؤال صد و پنجاه و پنجم: چند واقعه از واقعات مهم سال سوم هجری را بیان کنید؟

جواب صد و پنجاه و پنجم: ازدواج رسول‌اللهﷺ با ام المؤمنین حفصه دختر عمربن خطاب‌ﷺ 2- ولادت حضرت حسن بن علی و ازدواج حضرت عثمان بن عفان‌ﷺ با دومین دختر رسول‌اللهﷺ سیدتنا ام کلثوم 3- حادثه‌ی رجیع و شهادت ده نفر از اصحاب نسبت به خیانت قوم عضل و قاره.

سال چهارم هجری:

سؤال صد و پنجاه و ششم: در سال چهارم هجرت کدام واقعات رخ داد، بیان دارید؟

جواب صد و پنجاه و ششم: ازدواج رسول‌اللهﷺ با ام المؤمنین سیدتنا زینب بنت خزیمه و وفاتش بعد از سه ماه از ازدواج 2- ازدواج رسول‌اللهﷺ با ام الؤمنین سیدتنا ام سلمه 3- ولادت سیدنا حسین بن سیدنا علی 4- ازدواج رسول‌اللهﷺ با ام المؤمنین سیدتنا زینب بنت جحش به عمر 36 سالگی‌اش که قرآن از عقد نکاح آن با رسول‌اللهﷺ خبر می‌دهد 5- فرض شدن حجاب و تحریم شراب.

سال پنجم هجری:

سؤال صد و پنجاه و هفتم: واقعات مهم سال پنجم هجرت را توضیح دهید؟

جواب صد و پنجاه و هفتم: 1- وفات سعد بن معاذ﵁ به علت جراحتی که از غزوه‌ی خندق برداشته بود 2- حادثه‌ی افک (تهمت بستن به ام المؤمنین حضرت عایشه صدیقه طاهره بعد از غزوه‌ی بنی مصطلق و نازل شدن آیاتی از سوره‌ی نور در 5 شعبان همان سال بر برائت عایشه 3- ازدواج رسول-اللهﷺ با ام المؤمنین جویریه بنت الحارث 4- تحریم به نکاح دادن و نکاح گرفتن مرد و زن مسلمان با زن و مرد مشرک 5- مشروعیت تیمم.

سال ششم هجری:

سؤال صد و پنجاه و هشتم: در سال ششم هجری کدام واقعات اتفاق افتاد، بیان دارید؟

جواب صد و پنجاه و هشتم: تحریم تبنی (یعنی فرزند دیگران را به خود نسبت دادن) 2- صلح حدیبیه و بیعة الرضوان و نزول سوره‌ی مبارکه فتح 3- ارسال نامه‌های رسول‌اللهﷺ به رهبران جهان آن روز، و دعوت شان به اسلام.

سال هفتم هجری:

سؤال صد و پنجاه و نهم: واقعات مهم سال هفتم هجری را بیان کنید؟

جواب صد و پنجاه و نهم: 1- قدوم جعفر طیار﵁ و یارانش از هجرت حبشه به مدینه منوره و اسلام آوردن ابوهریره﵁ ۲- ازدواج رسول‌اللهﷺ با ام المؤمنین ام حبیبه بنت ابی سفیان و صفیه بنت حیی و میمونه بنت الحارث 3- خوراندن گوشت زهرآلوده شده به رسول‌اللهﷺ توسط زن یهودی 4- حرام شدن نکاح متعه (صیغه) و گوشت الاغ اهلی.

سال هشتم هجری:

سؤال صد و شصتم: واقعات مهم سال هشتم هجری را بیان دارید؟

جواب صد و شصتم: 1- اسلام آوردن خالد بن ولید و عمرو بن عاص 2- فتح مکه و ایمان آوردن ابوسفیان﵁ 3- وفات زینب دختر پیامبرﷺ و تولد ابراهیم پسر رسول‌اللهﷺ از ماریه‌ی قبطیه.

سال نهم هجری:

سؤال صد و شصت و یکم: چند واقعه از واقعات سال نهم هجری را بیان کنید؟

جواب صد و شصت و یکم: 1- عام الوفود (آمدن هئیت‌هایی از مناطق به مدینه منوره 2- نزول سوره‌ی برائة (توبه) و انهدام مسجد ضرار (پایگاه منافقین) 3- فرستادن ابوبکر صدیق رضی الله عنه به عنوان امیر حجاج و اعلان برائت از مشرکین توسط سیدنا علی رضی الله عنه.

سال دهم هجری:

سؤال صد و شصت و دوم: چند تا از واقعات سال دهم هجری را بیان کنید؟

جواب صد و شصت و دوم: 1- ظهور و ادعای نبوت و اعلان حلال نمودن شراب و زنا توسط مسیله‌ی کذّاب 3- حجة الوداع رسول‌الله ﷺ و ایراد خطبه معروف‌شان در عرفات و منی در جمع بیش از صد هزار صحابه 3- تجهیز و آماده نمودن لشکری به فرماندهی اسامه بن زید رضی الله عنه و فرستادن آن به سوی امپراطوری روم 4- وفات ام کلثوم دختر رسول‌الله ﷺ زوجه‌ی عثمان غنی رضی الله عنه 5- مردن عبدالله بن ابی بن سلول رهبر منافقین در مدینه منوره.

سال یازدهم هجری:

سؤال صد و شصت و سوم: واقعات مهم سال یازدهم هجری را بیان نمایید؟

جواب صد و شصت و سوم: 1- کشته شدن اسود عنسی که در یمن ادعای نبوت کرده بود 2- وفات رسول‌الله ﷺ روز دوشنبه 12 ربیع الاول سال یازدهم هجرت به عمر 63 سالگی در مدینه منوره و در حجره‌ی سیدتنا عایشه صدیقه 3- تعیین سیدنا ابوبکر صدیق رضی الله عنه به عنوان اولین جانشین و خلیفه‌ی رسول‌الله ﷺ با بیعت همه‌ی اصحاب.

ازواج مطهرات:

سؤال صد و شصت و چهارم: نام‌های همسران رسول‌الله ﷺ را بیان کنید؟

جواب صد و شصت و چهارم:

1- ام المؤمنین سیدتنا خدیجة الکبری بنت خویلد

2- ام المؤمنین سیدتنا سوده بنت زمعه

3- ام المؤمنین سیدتنا عایشه صدیقه بنت ابوبکر صدیق

4- ام المؤمنین سیدتنا حفصه بنت عمر فاروق

5- ام المؤمنین سیدتنا زینب بنت خزیمه

6- ام المؤمنین سیدتنا زینب بنت جحش

7- ام المؤمنین سیدتنا جویریه بنت حارث

8- ام المؤمنین سیدتنا ام حبیبه بنت ابی سفیان

9- ام المؤمنین سیدتنا صفیه بنت حیی

10- ام المؤمنین سیدتنا ام سلمه هند بنت ابی امیه

11- ام المؤمنین سیدتنا میمونه بنت حارث.

سؤال صد و هفتاد و پنجم: نام کنیزهای رسول‌الله ﷺ را بیان کنید؟

جواب صد و هفتاد و پنجم: 1- ماریه‌ی قبطیه 2- ریحانه بنت زید.

فرزندان رسول‌الله ﷺ:

سؤال صد و شصت و ششم: پسران و دختران رسول‌الله ﷺ را نام ببرید؟

جواب صد و شصت و ششم: 1- قاسم 2- عبدالله (طیب، طاهر) 3- ابراهیم که در طفولیت فوت نمود 4- سیدتنا زینب که همسر ابوالعاص بن ربیع بود 5- سیدتنا رقیه که همسر سیدنا عثمان غنی ﷺ بود 6- سیدتنا ام کلثوم که بعد از فوت رقیه همسر سیدتنا عثمان غنی ﷺ شد 7- سیدتنا فاطمه که همسر سیدنا علی بن ابی طالب ﷺ بود.

همه فرزندان پیامبر ﷺ از همسر شان ام المؤمنین سیدتنا خدیجة الکبری بودند، به جز ابراهیم که او از ماریه قبطیه بود و همه‌ی اولاد ایشان به غیر از سیدتنا فاطمه در زمان حیات رسول‌الله ﷺ از دنیا رحلت نمودند و حضرت فاطمه شش ماه پس از وفات پیامبر ﷺ چشم از جهان فرو بست.

نواسه‌های رسول‌الله ﷺ:

سؤال صد و شصت و هفتم: نام نواسه‌های پیامبر ﷺ را بیان کنید؟

جواب صد و شصت و هفتم: از سیدتنا زینب: 1- علی 2-امامه، از سیدتنا رقیه: 1- عبدالله که در طفولیت فوت کرد، از سیدتنا فاطمه: 1- سیدنا حسن ﷺ 2- سیدنا حسین ﷺ 3- زینب کبری -4 ام کلثوم که سیدنا علی ﷺ او را به عقد سیدنا عمر فاروق ﷺ درآورد.

برادران و خواهران رضاعی رسول‌الله ﷺ:

سؤال صد و شصت و هشتم: نام‌های برادران و خواهران رضاعی رسول‌الله ﷺ را بیان کنید؟

جواب صد و شصت و هشتم: اولاد حلیمه سعدیه 1- عبدالله پسر حارث پسر عبدالعزی 2- انیسه دختر حارث پسر عبدالعزی 3- شمسا دختر حارث پسر عبدالعزی. برادران رضاعی از ثویبه کنیز ابی‌لهب 1- مسروح پسر ثوبیه 2- حمزه پسر عبدالمطلب ﷺ 3- عبدالله پسر جحش ﷺ 4- ابوسلمه مخزومی ﷺ.

کاکاهای رسول‌الله ﷺ:

سؤال صد و شصت و نهم: نام‌های کاکاهای رسول‌الله ﷺ را بیان کنید؟

جواب صد و شصت و نهم:

1- عباس ﷺ 2- حمزه ﷺ 3- حارث 4- ابوطالب 5- زبیر 6- ابولهب 7- غیداق 8- مقوم 9- ضرار 10- قثم 11- عبد الکعبة 12- حجل.

عمه‌های رسول‌الله ﷺ:

سؤال صد و هفتادم: نام عمه‌های رسول‌الله ﷺ را بیان کنید؟

جواب صد و هفتادم: 1- صفیه 2- بره 3- امیمه 4- ام حکیما البیضاء 5- اروی 6- عاتکه.